

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІЧНИЙ СЛОВНИК
(українсько-туркменський)
для здобувачів II-III курсу
всіх спеціальностей та форм навчання

Одеса ONEU 2020

*МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ*

ЕКОНОМІЧНИЙ СЛОВНИК
(українсько-туркменський)
для здобувачів II-III курсу
всіх спеціальностей та форм навчання

*Затверджено
на засіданні кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності
Протокол № 1 від “31” серпня 2020 року*

Економічний словник (українсько-туркменський) для здобувачів II- III курсів усіх спеціальностей та форм навчання/ Укл. О.С.Літвінов, В.О.Літвінова, Дегтярьова О.О., Орленко О.М. Одеса: ОНЕУ, 2020 р. 76 с.

Укладачі: к.е.н., доцент О.С.Літвінов, к.е.н., доцент В.О.Літвінова, к.е.н., доцент Дегтярьова О.О., ст. викладач Орленко О.М.

Укладачі: О.С.Літвінов, к.е.н., доцент

В.О.Літвінова, к.е.н., доцент

О.О.Дегтярьова, к.е.н., доцент

О.М. Орленко, ст.викладач

Рецензенти: Н.В. Доброва, к.е.н., доцент
(зовнішній рецензент)

О.М. Бабій, к.е.н., доцент

Т.В.Куклінова, к.е.н., доцент

G O Ş M A Ç A

Український	Türkmen
-------------	---------

A

Агент – особа, яка діє за дорученням когось, представник організації, установи тощо, що виконує доручення.	Agent, araçy- lomaý söwdagär bolup, ol hyzmatlaryň çäkli toplumyny ýerine ýetirip, harytlara eýeçilik etmeýär.
Агропромисловий комплекс – це сукупність галузей економіки країни, що включає сільське господарство та галузі промисловості, тісно пов'язані із сільськогосподарським виробництвом.	Oba senagat toplumy- oba hojalyk önümini öndürmek, saklamak, gaýtadan işlemek we sarp edijä ýetirmek bilen meşgul bolýan pudaklaryň jemine oba senagat toplumy diýilýär.
Акумуляція грошових коштів – процес поступового накопичення грошових ресурсів особою, фірмою, країною.	Pul serişdeleriň toplanmagy-- bir tarap, firma, yurt tarapyndan pul serişdeleriniň toplanlymagy.
Актив – сукупність майна та грошових коштів, що належать підприємству, фірмі, компанії (будівлі, споруди, машини та обладнання, матеріальні запаси, банківські вклади, інвестиції в цінні папери, патенти, авторські права тощо), у які вкладені кошти власників.	Aktiw(lat. aktiw - hereketde) - eýeleriň serişdeleri goýlan, kärhana, firma, kompaniýa degişli emlägiň we pul serişdeleriniň jemi (desgalar, binalar, maşynlar, enjamlar, maddy ätiýaçlyklar, bank goýumlary, gymmat kagyzlara goýumlar, patentler we beýlekiler. Aktiwler maddy we maddy dällere bölünýär. Soňkulara bolsa patentler, beýleki kärhanalaryň bergi borçnamalary, serişdeler bilen peýdalanmak üçin aýratyn hukuklar degişli.
Активи балансу – частина бухгалтерського балансу підприємства, яка відображає в грошовому вираженні матеріальні та нематеріальні цінності, що належать підприємству, їх склад і розміщення.	Balansyň aktiwleri- kärhana degişli maddy we maddy däl gymmatlyklary, olaryň düzümini we ýerleşdirilişini pul görnüşinde görkezýän kärhananyň buhgalter balansynyň bölegi.

Акциз – непрямий загальнодержавний податок, що встановлюється переважно на предмети масового споживання (тютюн, вино тощо) у межах країни.	Aksiz(fr. accise) - iýmit önümlere, köp isleg bildirilýän harytlaryň, hyzmatlaryň bahasyna goýulýan göni paç.
Акціонерний капітал – основний капітал акціонерного товариства, розмір якого визначається його статутом.	Paýdarlar kapitally - ätiýaçlyklary we goýulan enjamlary hasaba almak bilen kompaniýanyň maddy gymmatlyklarynyň umumy bahasy.
Акція – цінний папір, що засвідчує участь її власника в капіталі акціонерного товариства, яке випустило цей папір, і надає право на отримання частини прибутку у вигляді дивіденда.	Aksiýa, paýnama 1. Gymmat bahaly kagyz. 2. Önümçilige goýlan pul mukdaryny görkezýän gymmat kagzy.
Амортизаційні відрахування – поступове відшкодування зносу основних фондів у вартісному вираженні.	Ulanýş tutumlary - zähmet serişdeleriniň fiziki we moral taýdan kem-kemden könelmesiniň pul möçberinde aňladylmasy.
Амортизація – процес перенесення вартості основних фондів у міру їх зносу на вироблений за їх допомогою продукт або на послуги.	Amortizasiýa, könelme- Amortizasiýa (lat. amortisatio – töleme, üzme) - esasy serişdeleriň öz gymmatlaryny kem-kemden ýitirmegi.
Аналіз – розбір, розкладання на складові частини, елементи.	Seljerme - bütewi bir zady böleklere bölüp öwrenmegi aňladýar.
Аналіз господарської діяльності – вивчення виробничої, фінансової, торговельної діяльності підприємств.	Hojalyk işleriniň analizi- hasap maglumatlarynyň esasynda hojalygyň önümçilik-maliýe işlerine seljerme bermek.
Архів – установа або її частина, що зберігає документи; сукупність документів, утворених у результаті діяльності установ, підприємств і окремих осіб.	Arhiw- dürli köne resminamalar saklanýan edara.
Ассортимент – перелік видів і різновидів продукції та товарів, які розрізняються за окремими показниками (ознаками).	Harydyň dürli görnüşleri(fr. assortiment) – harydyň dürli görnüşleri.
Асоціація – добровільне об’єднання фізичних та (або) юридичних осіб з метою взаємного	Birleşik - 1. birleşik, jemgyýet; 2. deň höwesler we bähbitler bilen birleşen taraplar.

співробітництва за умови збереження самостійності та незалежності членів об'єднання.	
Аудит – незалежна перевірка (експертиза) фінансової звітності та фінансового стану організації, що проводиться аудитором.	Audit, barlag- ykdysady taraplaryň maliýe hasabatynyň maglumatlarynyň ygtybarlylygyny we buhgalter hasabynyň ýöredilşiniň kanunçylyga gabat gelşini kesgitlemek maksady bilen şertnama esasynda tölegli amala aşyrylýan barlagdyr.
Аукціон – спосіб продажу окремих видів товарів у вигляді публічних торгів, що проводяться у заздалегідь встановленому місці й у заздалегідь визначений час із правом попереднього огляду товарів.	Auksion- söwdany guramagyň görnüşini bolup, onda harytlaryň satuwy märekäniň önünde geçirilip, iň ýokary bahany hödürän şahsyýet harydy satyn alýar.

Б	
База – підґрунтя, основа чого-небудь.	Baza- üpjün etmek ýa-da hyzmat etmek bilen meşgullanýan gurama.
Базис – різниця (премія або знижка) між ціною наявного товару та товару з поставкою на термін, між ціною за угодами з реальним товаром і біржовими котируваннями.	Bazis–basis ykdysady kategoriýa hökmünde önümçilik gatnaşyklarynyň jemini aňladýar. Ol jemgyýetiň ykdysady gurluşy bolup, bu gurluş öndüriji güýçleriň ösüşiniň belli bir basgançagyna laýyk gelýän gurluşdyr.
Баланс доходів і витрат – фінансовий баланс, у розділах якого зазначені джерела та розміри доходів і витрат за певний період часу та встановлено їх відповідність або перевищення однієї з частин балансу над іншою.	Girdejileriň we çykdajylaryň balansy.- maliýe balansy bolup, onuň bölümlerinde belli bir wagtyň dowamynda girdejileriň we çykdajylaryň çeşmeleri we ulylyklary görkezilýär we olaryň laýyklygy ýa-da balansyň bir böleginiň beýleki böleginiň üstünden artyklygy bellenýär.
Баланс – кількісне співвідношення, що складається з двох частин, які повинні бути рівні між собою, оскільки представляють надходження та витрачання однакової кількості грошей або товару.	Balans (lat. “bis” – iki gezek we “lanx”- tereziniň okaralary, ýagny tereziniň iki okaralary) – 1. Kärhananyň emläkleriniň we olaryň emele gelen çeşmeleriniň belli bir senedäki ýagdaýyny görkezmeklik. 2. Girdejiniň, çykdajynyň deňeşdirme jemi.
Бальна оцінка якості товару – позначення показників якості за допомогою умовної системи балів.	Harydyň hilini ballar bilen kesgitlemek - harytlary her bir organoleptiki hil görkezijilerini şertli sanlar (ballar) bilen

	bahalap kesgitlemek.
Банк – фінансова установа, основною сферою діяльності якої є грошово-кредитні операції.	Bank- edara görnüşli we şahsy taraplaryň wagtlaýyn boş duran pul serişdelerini toplaýan, pul serişdelerini möhletlilik, yzyna gaýtarmaklyk we töleglilik şertleri bilen karzyna berýän, dolanyşyga pullaryň goýberilişini, hasaplaşyk amallary we gymmat kagyzlar bilen amallary aşyran aýratyn institutlar. Haryt-pul gatnaşyklaryň ösüşiniň esasynda emele gelýärler we dürli jemgyýetçilik-ykdysady formasiýalarda hereket edýärler.
Банкноти – купюри паперових грошей, що випускаються центральним банком.	Banknotlar(iňl. Bank – note) – ýurtda dolanyşyga goýberilýän bank biletleri, dürli gymmatlykdaky pul belgileri.
Банківські депозити – вклади, грошові кошти, внесені до банків у вигляді вкладів, за якими банк виплачує відсотки.	Bank depozitleri. –goýum görnüşinde banka goýulýan goýumlar, pul serişdeleri, olar boýunça bank göterim töleýär.
Банківські інвестиції – вкладення банківських ресурсів на тривалий термін у високо дохідні цінні папери.	Bank goýumlary- bank serişdelerini uzak möhlete goýmak.
Банківські кредити – надання банком у тимчасове користування частини власного або залученого капіталу.	Bank karzlary- bank tarapyndan belli bir möhlete gaýtarylmaklyk we karz göterimni tölemeklik şertlerinde berilýän karz pul.
Банківський відсоток – одна з форм відсотка за кредитами, за якої кредитором виступає банківська установа.	Bank göterimi- bir tarapdan, bank işgäri tarapyndan karzyna alnan pullar, beýleki tarapdan karz alyjy müşderiniň bankdan alan pullary üçin tölegleri.
Банкрут – юридична особа або індивідуальний підприємець, який не здатний задовольнити вимоги кредиторів і визнаний неплатоспроможним за рішенням суду.	Bergidar, batyp galmak- bergini doly ýapyp bilmedik kärhana. Borçnamada beýleki tarapyň – kreditoryň haýryna belli bir hereketi ýerine ýetirip bermäge borçly tarap.
Банкрутство – неплатоспроможність, відсутність коштів у боржника (фізичної або юридичної особи) та відмова у зв'язку з цим виконувати свої боргові зобов'язання.	Batmak, batyp galmak-(ital. Banko – oturgyç we rotto – döwlen) – bergidaryň öz borçlary boýunça tölemäge, töleg üçin onda pul serişdeleriniň ýoklugy sebäpli bergileri gaýtarmaga ukypsyzlygy.

Бартер – прямий безгрошовий обмін товарами або послугами.	Barter, haryt alyş-çalyşy(іnl. Barter – walýutasyz alyş-çalyş) – harytlaryň walýutasyz alyş-çalyş edilmegi..
Бартерні операції – різновид договору міні, за яким між сторонами здійснюється обмін одного майна на інше.	Barter amallary-(іnl. Barter – walýutasyz alyş-çalyş; lat. Operation – hereket, ädim) – harytlaryň belli bir görnüşleriniň başga görnüşdäki harytlara çalşylmagy bilen baglanyşykly ýüze çykýan hereketler.
Бартерний обмін – обмін товарів на інші товари без готівкової оплати.	Barter alyş-çalşygy-(іnl. Barter – walýutasyz alyş-çalyş) – harytlary walýutasyz alyş-çalyş etmek. Harytlaryň pula däl-de, başga harytlara alyş-çalyş edilmegi dürli sebäplere görä amala aşyrylyp bilner. Olaryň esasyalarynyň biri walýuta ýetmezçiligi bolup biler.
Безповоротні відходи виробництва – відходи виробництва, які не можуть бути використані на підприємстві та реалізовані стороні.	Önümçilige yzyna gaýtarylmaýan galyndylar- önümçilige yzyna gaýtarylmaýan galyndylar.
Безготівкові гроші – гроші, грошові кошти на банківських рахунках, що використовуються для оплати, взаємних розрахунків шляхом переказів з одного рахунку на інший.	Nagt däl pullar- bank hasaplardaky pul serişdeler, bir hasapdan beýleki hasaba geçirip özara hasaplaşyklaryň üsti bilen töleg üçin ulanýarlar.
Безготівкові розрахунки (безготівковий грошовий обіг) – розрахунки, що здійснюються без сплати готівкових грошей шляхом переказу коштів із рахунку платника на рахунок одержувача.	Nagt däl hasaplaşyklar- pul dolanyşygynyň görnüşi, munda pul serişdeleriniň saklanylyşy we hereketi nagt pullaryň gatnaşmasyzlygynda, pullaryň bank hasabyna geçirmekliginiň we töleýjiniň hasabyndan tölegi alyjynyň hasabyna geçirmegiň üsti bilen bolup geçýär.
Бенчмаркінг – методика проведення вимірювань і аналізу, яку може використовувати організація для пошуку передового досвіду всередині організації та поза нею з метою поліпшення своєї діяльності.	Bençmarketing- öz harytlaryny we proseslerini bäsdeşleriň ýa-da başga pudaklardaky öňdebaryjy kärhanalaryň harytlary we prosesleri bilen deňeşdirmeklik, onuň maksady kärhananyň işiniň netijeliligini we harytlaryň hilini ýokarlandyrmagyň ýollaryny gözlemek bolup durýar.
Бізнес – справа, заняття, підприємництво, економічна діяльність, спрямована на	Biznes, işewürlük, telekeçilik işi(іnl. Business) – peýda getirýän ykdysady iş; girdeji ýa-da başga şahsy peýda getirýän

досягнення певних результатів (отримання прибутку).	işin islendik görnüşi.
Бізнесмен – ділова людина, підприємець, антрепренер, особа, яка займається власним бізнесом, має свою справу з метою отримання прибутку або іншої вигоди.	Biznesmen, işewür-(інл. Businessmen) – işewür, täjir, telekeçi; umuman, haýsy hem bolsa düşewüntli, peýdaly işi edýän adam. Bazar ykdysadyýeti şertlerinde işewür adamlaryň köpelmegi döwrüň talaby bolup durýar. Olar öz hususy işlerini açmak bilen öndürilýän önümleriň möçberiniň artmagyna, täze iş ýerleriniň emele gelmegine ýardam berýärler.
Біржа – організаційна форма ринку, де здійснюється вільна торгівля товарами (товарна біржа), цінними паперами (фондова біржа), валютою (валютна біржа), найм працівників (біржа праці), і де формуються ринкові ціни (курси) на основі фактичного співвідношення попиту й пропозиції.	Birža, lomay bazaryň esasy görnüşi-(nem. Borse, lat. Bursa – gapjyk) – dürli geleşikleri amala aşyrmak üçin yzygiderli esasda hereket edýän bazaryň has ösen görnüşi. Gazna, haryt, walýuta, zähmet biržalary tapawutlandyrylýar.
Бланк – призначений для заповнення макет документа для внесення записів у відведені місця вручну або машинним способом.	Blank- blanka resminamanyň görnüşi. Buhgalteriýa blankalarynda hemme rekwizitler görkezilýär.
Брак – товар, за своїми якостями не відповідний обумовленим умовам, вимогам.	Şikesli önüm-materialyň ýa-da, önümiň belli bir mukdarynyň üsti açylan şikesli bölekleriň mukdary.
Брокер – агент, який зводить дві сторони та надає їм можливість укласти контракт, до якого він не є стороною.	Broker, araçy –biržalarda geleşikleri amala aşyrýan araçy, müşderiniň adyndan we hasabyna işleýän (deňeşdirmä diller, makler, agent) adam, dellal.
Бухгалтер – посадова особа, відповідальна за фінансовий облік і звітність організації.	Hasapçy, buhgalter – hasap depderlerini ýöredýän adam.
Бухгалтерська звітність – система показників, яка характеризує стан засобів і господарсько-фінансову діяльність підприємства (організації, установи) за звітний період (місяць, квартал, рік); складається на основі даних бухгалтерського обліку.	Buhgalter hasabaty-hojalyk meýilnamasynyň ýerine ýetirilmegini häsiýetlendirýär (öndürilen önümiň, satylan önüm, peýda, zyýan we hojalyk serişdeleriniň ulanylyşy). Hasabat sintetiki we analitiki hasaplaryň maglumatlaryň ilkinji resminamanyň esasynda düzülýär.

Бухгалтерський баланс – система показників, згрупованих у зведену таблицю, яка характеризує у грошовому вираженні склад, розміщення, джерела та призначення засобів господарюючого суб'єкта на звітну дату (кінець місяця, кварталу, року).	Buhgalter balansy- tablisa görnüşinde bolup, ol iki tarapdan durýar, ýagny aktiw we passiw taraplar. Balansyň aktiwinde kärhananyň serişdeleri, passiwinde bolsa serişdeleriň emele geliş çeşmeleri görkezilýär.
Бухгалтерський облік – засноване на документах безперервне, взаємопов'язане відображення засобів і господарських операцій у грошовій формі.	Buhgalter hasaby- üznüksiz we özara baglanyşykly ulgamdyr we kärhananyň hojalyk işine gözegçilik etmekden ybaratdyr.
Бюджет – фінансовий план, що визначає індикативні показники доходів, витрат тощо організації на певний період.	Býujet–1) döwletiň, kärhanalaryň, edaralaryň belli bir döwür üçin pul girdejileriniň we çykdajylarynyň ýazgysy; 2) aýratyn adamyň, maşgalanyň belli bir döwür üçin girdejileriniň we çykdajylarynyň jemi.
Бюджетна система – заснована на економічних відносинах і державному устрої країни сукупність бюджетів усіх її державних і адміністративно-територіальних утворень, об'єднаних на основі певних принципів і таких, що мають між собою встановлені законом взаємовідносини.	Býujet ulgamy – Türkmenistanyň kanunçylygy tarapyndan kesgitlenilýän Türkmenistanyň Döwlet býujeti we döwletiň beýleki maliýe serişdeleriniň döredilmeginiň hem peýdalanylmagynyň tertibi.
Бюджетне планування – складова фінансового планування, яка дозволяє визначити обсяг, джерела та цільове використання бюджетних ресурсів.	Býujet meýilnamalaşdyrylyşy–ýurduň ýkdysady we durmuş ösüşiniň maksatnamasynyň esasynda ähli pudaklar boýunça milli girdejiniň we jemgyýetçilik önümiň býujetiniň düzülişi we ýerine ýetiriliş hereketinde merkezleşdirilen paýlamak we gaýtadan paýlamak.
Бюджетне фінансування – надане в безповоротному порядку грошове забезпечення з державного або місцевого бюджету на витрати, пов'язані з виконанням державних замовлень, реалізацією державних програм,	Býujetden maliýeleşdirme- degişli býujetlerden we býujetden daşary gaznalaryň serişdelerden edara görnüşli taraplaryň çykdajylarynyň üstüni doly we bölekleyin ýapmak üçin berilýän muzdsuz serişdeler.

утриманням державних організацій.	
Бюджетні установи – установи, що фінансуються переважно або повністю за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.	Býujet edaralary - degişli býujetden ýa-da býujetden daşary gazna serişdelerden girdeji we çykdaýy sanawlarynyň esasynda maliýeleşdirilýän döwlet häkimiýeti we dolandyryş edaralary.
Бюджетний профіцит – перевищення доходів державного бюджету над його витратами.	Býujetiň profisiti (artykmaçlygy) –býujetiň girdejileriniň onuň çykdaýylaryndan artyk gelmegidir.
Бюрократ – 1) посадова особа, яка виконує свої обов’язки формально, на шкоду справі; формаліст, тяганина; 2) особа, що належить до бюрократії.	Býurokrat- öz borjuny ýüzleý ýerine ýetirip, umumy işe zyýan ýetirýän wezipeli adam.

В	
Валова продукція – частина валового суспільного продукту, виробленого на підприємстві (об’єднанні) або в галузі (промисловості, сільському господарстві, будівництві тощо) за певний період (зазвичай за рік), виражена в оптових цінах.	Jemi önüm- ýurt boýunça belli bir wagtyň dowamynda, adatça bir ýylda, öndürilen isleg ödeýiş gymmatlaryň hemmesine jemi önüm diýilýär. Jemi önümiň düzümine dürli maddy we maddy däl nygmatlar we hyzmatlar girýär. Olaryň hemmesi jemgyýetçilik önümçiliginiň dürli pudaklarynda we böleklerinde döredilýär.
Валовий вироблений продукт – показник, який характеризує кінцевий результат виробничої діяльності економічних одиниць-резидентів і вимірює вартість товарів і послуг, вироблених цими одиницями для кінцевого використання.	Jemi öndürilen önüm- jemi içerki önümden tapawutlylykda önümçilikde sarp edilen zähmet predmetleriniň (çig mal, materiallar, ýangyç, elektrik energiýasy we başgalar) harajatlaryny hem öz içine alýar.
Валовий внутрішній продукт (ВВП) – грошова вартість усіх товарів і послуг, вироблених у країні за певний період.	Jemi içerki önüm- ýurt boýunça belli bir wagtyň dowamynda, adatça bir ýylda, öndürilen ahyrky harytlaryň we hyzmatlaryň gymmatynyň jemine deňdir. Jemi içerki önüme harytlary öndürmek, hyzmatlary ýerine ýetirmek üçin aralykda sarp edilen zähmet predmetleriniň (çig mal, materiallar, ýangyç, elektrik

	energiýasy we başgalar) harajatlary girmeyär.
Валовий дохід – обчислений у грошовому вираженні сумарний річний дохід підприємства, фірми, отриманий у результаті виробництва і продажу продукції, товарів, послуг.	Jemi girdeji- kärhananyň önüm öndürmekden, hyzmatlary ýerine ýetirmekden we işleri amal etmekden alan girdejileriniň jemi.
Валюта: Будь-яка форма грошей, що перебувають в обігу. Усе, що виконує функцію засобу обміну, включаючи монети, банкноти, чеки, переказні та прості векселі	Walýuta(ital. valuta, sözme – söz - baha, gymmat) - 1) ýurduň pul birligi (dollar, funt-sterling we ş.m.); 2) pul ulgamynyň görnüşi (altyn, kümüş, kagyz).
Національна валюта – валюта, що випускається державою (центральним банком країни) і використовується переважно на її території.	Milli walýuta- belli bir ýurduň (döwletiniň merkezi banky tarapyndan) goýberilýän we ilki bilen ýurduň territoriýasynda hereket edýän walýuta.
Відомість – обліковий документ, складений у вигляді списку або реєстру.	Wedomost - bu hasap registridir. Buhgalter hasabynda hasap registrleriniň dürli görnüşleri ulanylýar. Ýagny kömekçi (toplaýjy) aýlanyşyk, deňeşdirme töleg we hasap töleg wedomostlarydyr
Величина вартості товару – кількість суспільної праці й часу, необхідного для виробництва цього товару.	Harydyň gymmatynyň ululygy -oňa siňdirilen jemgyýetçilik zerur zähmetiň mukdary bilen kesgitlenilýär.
Вклад – сума грошей, внесена на рахунок в організації, наприклад, у банку, з метою її збереження або отримання відсотків, чи сума грошей, передана брокеру, дилеру тощо як забезпечення покриття можливих комерційних збитків.	Goýum- banka ýa-da beýleki maliýe edarasyna saklanmaga goýulýan pul serişdeleri. Talap edilýänçä goýumlar saklamak möhleti görkezilmän goýulýar, möhletliler bolsa belli bir möhlete.
Внутрішні документи – документи, що створюються, оформлюються та виконуються в межах самої організації відповідно до внутрішніх правил розробки документів.	Içerki resminamalar-- belli bir kärhananyň dozen resminamasy (girdeji we çykdaýjy kassa orderleri, esasy serişdeleri hasapdan çykarmagyň namasy – akty, ýerine ýetirilen işe narýad (hasapnama)).

Внутрішній оборот – обчислений у грошовому вираженні річний оборот матеріальних ресурсів і грошових коштів усередині підприємства чи фірми.	- İçerki aýlanyşyk- gymmatlyklary, hojalygyň içinde ýerleşdirmek (ammardan beýleki bir ammara ýerleşdirmek).
Відтворення – відновлення використаних факторів виробництва шляхом їх подальшого виробництва.	Önümçiligi giňeltmek -önümçilik prosesini yzygiderli, üznüksiz giňeltmek.
Вибірка –невелика кількість товару, відібрана для представлення всієї його кількості.	Seçip-saýlamak- hasap registrinde ýazgylary barlamagyň usulydyr. Bu usulyň kömegi bilen sintetiki we analitiki hasapnamalar deňeşdirilip, onuň ýalňyşlyklary tapylýar.
Витрати обігу – витрати, пов’язані з продажем та придбанням товарів, їх просуванням на ринку обігу.	Dolanyşyk harajatlary -Onumleri satyn almak we olary dargatmak bilen baglanysykly harajatlar.
Витрати виробництва – повні витрати, безпосередньо пов’язані з виробництвом продукції та обумовлені ним.	Önüm çilikharajatlary - önüm öndürmek üçinedilen harajatlaryň möçberi.
Витрати майбутніх періодів – витрати, понесені компанією в звітному періоді, але які мають бути враховані в собівартості продукції в наступних періодах.	Geljek döwürleriň çykdaýylary – kärhananyň geljekde boljak çykdaýylaryny hasaba almak üçin niýetlenen hasapnama.
Витрати на утримання та експлуатацію машин і обладнання – включають амортизацію машин та технологічного обладнання, витрати на їх ремонт, експлуатацію, витрати на внутрізаводське переміщення вантажів, знос МБП тощо.	Maşynlary, enjamlary ulanmak we saklamak üçin çykdaýylar – maşynlary, enjamlary ulanmak we saklamak üçin çykdaýylar.
Витрати підприємства – витрати в процесі господарської діяльності, що призводять до зменшення коштів підприємства або збільшення його боргових зобов'язань.	Kärhananyň harajatlary – kärhananyňönüm öndürmek weonyýerleşdirmek boýunça sarp eden serişdelerini öz içine alýar. Kärhananyň harajatlary önüm öndürmekligiň we ony ýerlemekligiň kärhana nämä düşendigini görkezýär.
Витрати на виробництво – витрати, безпосередньо пов’язані з	Önüm öndürmek üçin çykdaýylar - önüm öndürmek (önümçilik) bilen

виготовленням продукції.	bagly harajatlar, başgaça önümçilik çykdaýlary.
Г	
Гарантія – обіцянка, зроблена третьою стороною – гарантом (guarantor), яка не бере участі в контракті двох інших сторін, але заявляє про свою відповідальність у разі, якщо одна зі сторін-учасниць не виконає передбачених контрактом зобов’язань.	Kepil(fr. garantiye - saklamak, goramak) - borçlary ýerine ýetirmäge üpjün edýän hukuk ýörelgeleriniň we serişdeleriniň jemi.
Гіпермаркет – підприємство роздрібної торгівлі, яке реалізує продовольчі та непродовольчі товари універсального асортименту, переважно у формі самообслуговування, з площею торгового залу від 5000 м².	Gipermarket- söwda toplumy bolup, onuň ululygy takmynan, alty sany futbol meýdançasyna barabardyr.
Глобалізація – процес міжнародного масштабу, який став можливим завдяки інвестиціям на фінансових ринках. Умовами для цього стали технічні досягнення та дерегуляція.	Globallaşma(fr. global - ählumumy, lat. globus - şar) - dünýä hojalygynyň harytlarynyň, hyzmatlarynyň, kapitallaryň, işçi güýjüniň we bilimiň bir bitewi bazaryna öwrülme prosesi. Hakykatdan, munuň özi internasionallaşmanyň ýokarrak basgançagydyr, onuň ösüşiniň dowamydyr.
Глобальна криза – серйозні порушення у звичній економічній діяльності.	Global krizisi, çökgünligi (fr. global-ählumumumy, lat. globus - şar, gr. krizis -çözüň, öwrülişik nokady, netije) - bütin dünýäni, dünýäniň ähli ýurtlaryny gurşap alan çökgünlik. Mysal üçin, häzirki dünýä maliýe-ykdysady çökgünligi dünýäniň ähli künjeklerine, ýurtlaryna ýaýradý.
Готова продукція – завершена продукція, виготовлена підрозділами підприємства чи організації, придатна для виробничого й особистого споживання та призначена для передачі іншим споживачам.	Taýýar önüm- buhgalter hasabynda bu hasap 40-njy şifrde durýar we ol hasaplar meýilnamasynyň 4-nji bölümüne degişlidir “taýýar önüm”, “harytlar we ýerleşdirileni”. Bellenilişine we strukturasyna baglylykda bu aktiw hasapnama bolup, esasy inwentar- material hasapdyr.

Грошова одиниця – встановлений законодавством грошовий знак, що служить для вимірювання вартості товарів і послуг, елемент національної грошової системи.	Pul birligi- döwletde kanun tarapdan pul belgisi, döwletin pul ulgamynyň esasy düzüm bölegi, pul ölçeginiň birligi bolup durýar. Mysal üçin, Russiýa Federasiýasynyň pul birligi rubl, ABŞ-nyň dollary we ş.m.
Грошові кошти – кошти в готівковій та безготівковій формах, які є у розпорядженні держави, підприємств і громадян.	Pul serişdeleri- dürli tölegleriň üsti bilen önümçiligi alyp barmaga (giňeltmäge) hyzmat edýän serişdeler. Mysal üçin, kassadaky pullar, hasaplaşyk hasabyndaky pullar.
Грошові рахунки – рахунки підприємств, організацій у банку для зберігання коштів і здійснення розрахунків у готівковій або безготівковій формі.	Pul hasaplary-- kärhananyň pul serişdeleriniň girdejisini, çykdajysyny we galyndysyny hasaba almak we gözegçilik etmek üçin niýetlenen hasapnamalar. Bu buhgalter hasapnamalar düzümi we balansa täsiri boýunça aktiw hasapnamalarydyr. Başdaky we ahyrky galyndy diňe debetde görkezilýär.

Д	
Дебет – запис у лівій частині бухгалтерського рахунка в системі подвійного запису, який відображає суму, що є боргом організації.	Debet(lat. debet - ol bergili) - buhgalter hasaplaryň çep tarapy. Aktiw hasaplarda debet görkezilýän möçberleriň köpeliýändigini we passiw hasaplarda azalýandygyny görkezýär.
Дебіторська заборгованість – сума боргів, які належать підприємству, компанії або організації з боку інших юридичних чи фізичних осіб (дебіторів).	Algylar,debitor bergileri -hojalyk gatnaşyklaryň netijesinde ýuridiki ýa-da fiziki taraplardan gelmeli algylaryň möçberi. Mysal üçin: satyn alyjylardan algylaryň möçberi, hasabat bermeli adamlardan algylaryň möçberi.
Девальвація грошей – зниження курсу національної валюти стосовно іноземних валют або золота.	Puluň hümmetsizlenmegi-- pul dolanyşygynyň kanunynyň talaplary berjaý edilmese, ýagny dolanyşyga gereginden artykmaç pul goýberilse, olar harytlar bilen üpjün edilmese puluň hümmeti gaçyar, satyn alyjylyk ukyby peselýär. Şu ýagdaýa puluň hümmetsizlenmegi diýilýär.
Демографічна криза – порушення відтворення населення, яке загрожує його сталому існуванню.	Demografiki krizis-(gr. demos - halk, grapho - ýazýaryn, gr. krisis - çözgüt, öwrülişik pursaty, netije) - ilatyň

	üznüksiz täzeleniş ýagdaýlarynyň birden düýpli ýaramazlaşmagy. Beýle ýagdaý ilatyň sanynyň ösüş depginleriniň düýpli peselmeginde, käbir ýagdaýlarda bolsa onuň tebigy taýdan kemelmeginde hem-de ilatyň demografiki taýdan garramagynda öz beýany tapýar. Şeýle ýagdaýlara käbir senagat taýdan ösen ýurtlarda gabat gelmek bolýar.
Демографія – наука, що вивчає закономірності відтворення населення з урахуванням історичних, соціальних і економічних чинників.	Demografiýa (gr. demos - halk we grapho - ýazýaryn) - ilaty we onda bolup geçýän üýtgeşmeleri öwrenýän ylym. Demografiýa ilatyň sanyny, onuň üýtgeýşini, geografiki paýlanylyşyny we düzümini, ilatyň üznüksiz täzelenmeginiň ýagdaýlaryny (dogluş, ýogalyş, ýaşaýşyň dowamlylygy) hem-de ilatyň düzüminiň we hereketiniň sosial-ykdysady we medeni ýagdaýlara baglylygyny derňemek bilen meşgullanýar.
Демпінг – продаж товарів на закордонних ринках за цінами нижчими від нормального рівня, прийнятого в цих країнах.	Demping-(iňl. demping - taşlamak, zyňmak) - harytlaryň bazarlarda kadaly diýip hasap edilýän bahalardan pes, kähalatlarda bolsa önümçilik harajatlaryndan hem pes, ýagny degerdesmez bahalardan hem pes bahadan satylmagy.
Депозит – гроші або цінні папери, передані на зберігання до кредитних або судових установ.	Depozit (lat. depositum – saklamaga berilen zat, emläk) - müşderiniň serişdesini banka wagtlaýynça ulanmak üçin bermek baradaky ykdysady gatnaşyk. Depozit goýlanda göterim töleýji bolup bank çykyş edýär
Дефіцит – перевищення витрат над доходами.	Defisit-1) çykdaýynyň girdejiden artyk bolmagy; 2) gyt.
Дефляція – загальне зниження рівня цін, протилежність інфляції.	Deflýasiýa-(lat. deflatio – çiş ýatymaklyk) - inflýasiýa döwründe çykarylan artykmaç pul massasynyň bir böleginiň dolanyşykdan aýrylmagy.
Диверсифікація – 1) включення до інвестиційного портфеля різних цінних паперів для зменшення	Diwersifikasiýa, köp ugurlyk (lat. diversifikatio - dürli-dürlülük, dürli ugurly ösüş) - önümçiligiň bir-birine

ризик, 2) розширення сфер діяльності підприємства шляхом додавання нових продуктів чи напрямів.	bagly bolmadyk köp görnüşleriniň bir wagtdaky ösüşi, öndürilýän önümleriň görnüşini giňeltmek. Häzirki zaman ykdysady ösüşinde önümçiligiň, onuň aýry-aýry pudaklarynyň köpugurly ösüşini üpjün etmek.
Дивіденд – частина прибутку підприємства, яка розподіляється між учасниками (акціонерами).	Diwident- paýdarlaryň eýeçiliginde bolan paýnamalaryň sanyna (%) görä, paýdarlar jemgyýetiniň (ýa-da bankyň) sap girdejini paýdarlaryň aralarynda deň ölçegde paýlamaklygy.
Дилер – фізична чи юридична особа, яка закуповує продукцію оптом для подальшого продажу в роздріб або дрібним оптом.	Araçy- ýüridiki tarap hökmünde söwda araçylyk işini geçirýän we öz adyndan çykyş edýän, birža araçysy.
Динаміка – процес змін, руху або розвитку певного явища під впливом різних чинників.	Diller (iňl. dealer) - dellal köplenç öz adyndan we öz hasabyna haryt alyp satýar.
Динамічні ряди – послідовності величин у статистиці, що відображають зміни явища в часі.	Dinamika (statistikada) - hadysanyň wagta görä hereketini görkezýär, ölçegleriň üýgemegi. Mysal üçin, galla öndürilişiniň birnäçe ýyllar boýunça maglumatlary.
Дисконт – різниця між номінальною вартістю цінного папера і його ринковою ціною; знижка.	Dinamiki setirler- öwrenilýän hadysanyň wagt geçmegi bilen üýtgeýşini häsiýetlendirýän görkezji.
Дистриб'ютор – оптова організація, що продає товари за договором із певним виробником на довгостроковій основі.	Resmi kagyz- harytlary peseldiş bahadan satyn almaga mümkinçilik berýän resmi kagyzy.
Договір – добровільна угода між сторонами, яка встановлює взаємні права та обов'язки.	Distribýutor- lomaý satyjy bolup, maksatly bazarda eksportýor bilen şertnama boýunça işleýär.
Документ – письмове посвідчення, офіційний папір, що підтверджує факт, подію або право.	Lomay söwdany geçirýän tarap– 1) iri kärhanalardan we firmalardan harytlary satyn alyp ýerleşdirýän taraplar (firmalar); 2) lomaý söwdany geçirýän raýat ýa-da gurama; 3) öz önümini bir döwletde, ýerleşdirýän daşary ýurt firmanýň wekili.
Документація – 1) сукупність документів з певного питання, 2)	Şertnama(lat. kontraktus - ylalaşyk) - ylalaşýan taraplaryň özara hukuklaryny

первинна реєстрація господарських операцій в облікових документах.	we borçnamalaryny kesgitleýän şertnama, ylalaşyk (köplenç ýazmaça). Daşary söwdada satmak-satyn almak şertnamasy haýsy hem bolsa bir tarapyň (satyjy) şertnamada görkezilen emlägi (haryt) beýleki tarapyň (alyjy) eýeçiligine bermäge borçlanýanlygyna, soňkynyň bolsa öz gezeginde bu emlägi kabul etmäge we şertnamada ylalaşylan möhletde onuň üçin bellenen bahany tölemäge borçlanýanlygyna şaýatlyk edýän resminama.
Документообіг – процес руху документів від складання до виконання й ознайомлення учасників.	Resminama(lat. documentum - şahadatnama, maglumatly ýazgylaryň maddy göterijisi (kagyz, kinofotolenta, elektron magnit göterijiler)) - resminamalar özünde ýazgylary, şekilleri, sesleri we ş.m. saklap bilýär. Dar manyda resminama ýuridiki tarapdan bu belli bir fakty ýa-da bir zada hukugy görkezýän iş kagyzy.
Довгострокові активи – основні засоби, незавершені капітальні інвестиції, довгострокові фінансові вкладення, обладнання для монтажу та інші активи, строк використання яких перевищує один рік.	Uzak möhletleýin aktiwler – uzak möhletliň dowamynda (bir ýyldan köp) ulanylýan serişdeler. Mysal üçin: jaýlar, desgalar we ş.m.
Довгострокові кредити – позика, надана на тривалий період, тобто строком більше одного року.	Uzak möhletleýin karz – bir ýyldan köp möhlete berilýän karzlar. Bu karzlar esasan hem düýpli maýa goýumlary karzlaşdyrmaga berilýär.
Довгострокові зобов’язання – боргові зобов’язання зі строком погашення понад один рік.	Uzak möhletleýin borçlar – uzak möhletleýin borçlar. Bir ýyldan köp möhlete çekýän borçlar. Mysal üçin: 5 ýyllyk kärendesine alýan tarap, kärende berýän tarapyň önünde uzak möhletliň dowamynda borçly.
Дотація – кошти, що виділяються з державного чи місцевого бюджету для фінансової підтримки збиткових підприємств, доходи від реалізації продукції яких менші за витрати на її виробництво й реалізацію, або для покриття	Dotasiýa – býujet ulgamynyň beýleki derejesindäki býujete yzyna gaýtarylmaz esasda, şol býujetiň girdejilerini we çykdaýjalaryny deňeçerlemek üçin berilýän býujet serişdeleridir.

дефіциту нижчестоящих бюджетів.	
Дохід – будь-який приплив грошових коштів або отримання матеріальних цінностей, що мають грошову вартість.	Girdeji – serişdeleriň köpelmegi ýa-da borçlaryň azalmagy görnüşinde ykdysady peýdanyň gelmegi.
Доходи майбутніх періодів – доходи, отримані компанією в поточному звітному періоді, але віднесені до майбутніх періодів згідно з бухгалтерським обліком.	Geljek döwrüň girdejileri – hasabat döwründen hasaplanan, ýöne geljek hasabat döwürlere degişli bolan girdejiler, hasabat döwründe ýüze çykarylan geçen ýyllardaky kem çykmalar boýunça gelmeli tölegler, şeýle hem kem çykan gymmatlyklar boýunça günäkärlerden tutup alynmaly puluň möçberi bilen onuň balans bahasynyň aratapawudy barada maglumatlary umumylaşdyrmak üçin niýetlenen hasapnamadyr.
Державні доходи – обчислені у грошовій формі доходи держави за рахунок стягнення податків, мит, платежів, оплати послуг державного апарату, зовнішньоторговельних операцій, іноземних кредитів і допомоги.	Döwlet girdejileri- bir maliýe ýylynyň dowamynda edara görnüşli we şahsy taraplar tarapyndan tölenen salgytlarynyň, ýygymlarynyň hasabyna we Türkmenistanyň kanunlary hem gaýry kanunçylyk kadalary tarapyndan bellenen beýleki hökmany tölegleriň we gelip gowuşýan beýleki çeşmeleriň hasabyna gelyän girdejiler.
Державні податки – податки, що стягуються урядом держави на основі державних законодавчих актів і спрямовуються до державного бюджету.	Döwlet salgytlary- döwletiň raýatlardan we ýuridik taraplardan alýan hökmany tölegleri.
Державні витрати – грошові відносини, пов’язані з використанням централізованих і децентралізованих державних коштів на різні потреби держави.	Döwlet çykdajylary- döwlet häkimiýeti we ýerli öz-özünü dolandyryş guramalarynyň işini üpjün edýän gündelik çykdajylardan we maýa goýum we innowasion işleri maliýeleşdirmäge bolan çykdajylardan ybaratdyr.
Державний бюджет – фінансовий документ, який містить сукупні доходи й витрати країни. Складається з двох частин: доходної та видаткової.	Döwlet býujeti- öz düzümine merkezleşdirilen we ýerli býujetleriň serişdelerini girizýän pul serişdeleri düzýär.

Е

Економіка – господарська діяльність суспільства, а також сукупність відносин, що виникають у системі виробництва, розподілу, обміну та споживання.	Ykdysadyýet - islendik jemgyýetiň durmuşynda adamlaryň arasynda emele gelyän önümçilik gatnaşyklaryň jemini aňladýar. Ol adamzat jemgyýetiniň durmuşynyň düýp mazmunyny kesgitleýär.
Економічна продуктивність – здатність економічної системи виробляти корисну продукцію та заходи реалізації цієї здатності.	Ykdysady hasyllylyk - ýeriň tebigy we emeli hasyllylygy bilelikde ykdysady hasyllylygy emele getirýär.
Економічна реформа – один із елементів економічної політики держави. Реформа в економіці здійснюється, коли суспільство та влада усвідомлюють необхідність її проведення (виявляється уповільнення економічного зростання, проблеми з ефективністю виробництва, зниження рівня життя певних груп населення тощо).	Ykdysady reforma (özgertme)(<i>fr. reforme, lat. reformare - özgertmek</i>) - ykdysady durmuşyň haýsy hem bolsa belli bir ugurlarynyň ýa-da ähli ugurlarynyň, ýagny ulgamlaryň reformirlenmegi, özgerdilmegi. Önümçiliň netijeliligini ýokarlandyrmak boýunça hojalyk hem-de guramaçylyk çäreleriniň ulgamy.
Економічно активне населення – населення країни, яке має або бажає мати та потенційно може мати самостійне джерело засобів для існування.	Ykdysady işjeň ilat.Ykdysady aktiw ilat (lat. activus - işjeň) - jemgyýetçilik önümçiligine gatnaşýan ýa-da oňa gatnaşmaga isleg bildirýän (ýagny işsizlik boýunça kömek puluny alýan işsizler) ilat. XX-nji asyryň ahyryna dünýäniň ykdysady işjeň ilatynyň paýy dünýäniň ähli ilatynyň 47,8 göterimine deň boldy.
Економічні закони – стійкі, суттєві причинно-наслідкові, повторювані взаємозв'язки між економічними явищами та процесами.	Ykdysady kanunlar - önümçilik gatnaşyklaryndaky umumylaşan, mydama gaýtalanyp durýan has düýpli, durnukly içerki sebäp – netije baglanyşyklary aňladýar.
Економічні інтереси – предмет зацікавленості, бажань та мотиви дій економічних суб'єктів.	Ykdysady bähbitler - bu adamlaryň zähmet işini oýandyryjy, höweslendiriji delillerdir.

Економічні категорії – важливі поняття економічної науки, що відображають суттєві аспекти економічних явищ і процесів, наприклад, вартість, ціна, праця тощо.	Ykdysady kategoriýalar - önümçilik gatnaşyklarynyň nazaryýet taýdan aňladylmagy ykdysady kategoriýalaryň üsti bilen amala aşyrylýar. Olar islendik jemgyýetiň ösüş kanunlaryna düşünmäge, olary iş ýüzünde ulanmaga, ykdysady hadysalary umumylaşdyrmaga we netije çykarmaga ýardam edýärler.
Економічний закон зростаючих потреб – загальний економічний закон, що відображає внутрішні необхідні, суттєві та постійні взаємозв'язки між виробництвом і споживанням, потребами та існуючими можливостями їхнього задоволення.	Islegleriň ösmeginiň ykdysady kanuny - bu kanuna laýyklykda islegler hemişe ösýär, üýtgäp durýar. Olaryň üýtgemegine bahalaryň derejesi, bazarda satylýan harytlaryň möçberi we ş.m. täsir edýär.
Економічний закон розподілу – розподіл благ для індивідуального споживання, що здійснюється відповідно до кількості та якості праці, витраченої працівниками в суспільному виробництві.	Zähmete görä paýlamak ykdysady kanuny - bu kanun işgärleriň zähmeti we onuň netijesi bilen olaryň alýan hakynyň arasyndaky obýektiw özara baglanşygy aňladýar.
Економічний закон попиту і пропозиції – Закон попиту: економічний закон, згідно з яким величина попиту на товар на ринку зменшується зі збільшенням його ціни за інших рівних умов (мода, доходи споживачів, ціни на аналогічні товари, якість). Закон пропозиції: економічний закон, згідно з яким величина пропозиції товару на ринку збільшується зі збільшенням його ціни за інших рівних умов (витрати на виробництво, інфляційні очікування, якість товару).	Hyrydarlyk we hödürleme ykdysady kanuny - hyrydarlyk we hödürleme dialektiki ösüş taýdan bitewidir we özara baglanyşykdadyr. Olaryň özara deňligi ykdysady zerurlykdyr. Bu iki tarapyň birligi we özara deň gelmegi hyrydarlyk we hödürleme kanunynyň mazmunyny aňladýar. Başgaça aýdanyňda, bu kanunyň hereketi önümçiligiň ösmegi bilen islegiň üýtgemeginiň arasynda mynasybetiň bolmagyny talap edýär. Özi hem hyrydarlygyň hödürlemä diňe bir umumy möçberiniň laýyk gelmegi zerur bolman, eýsem olaryň aýry-аýry harytlar boýunça hem özara mynasybeti gerekdir.

Економічне зростання (розвиток) – розширення обсягу продукції в економіці, зазвичай виражене в збільшенні національного доходу.	Ykdysady ösüş - bu jemgyýetçilik önüminiň we ony öndürmekligiň şertleriniň mukdar taýdan köpelmegini we hil taýdan kämilleşmegini aňladýar.
Експертиза – це спеціальна форма аналізу даних, що проводиться за встановленою формою та відповідно до розроблених вимог.	Hil barlagy - harydyň hilini standarta laýyklygyny kesgitlemek we tassyklamak.
Експорт – походить від лат. exporto, що в буквальному сенсі означає вивезення товарів і послуг із порту країни.	Eksport (lat. exporto - çykarmak) - daşary ýurda çykarylýan haryt ýa-da kapital.
Експортоорієнтована модель зростання – підтримка виробництв, орієнтованих на експорт своєї продукції. Основні заходи спрямовані на розвиток та підтримку конкурентоспроможних експортних галузей. Пріоритетним завданням є виробництво конкурентоспроможної продукції та вихід на міжнародний ринок. Відбувається орієнтація промисловості країни на світову кон'юнктуру з метою захоплення якнайбільшої частки світового ринку. Уряд проводить політику створення сприятливих умов для функціонування і розвитку експортноорієнтованих галузей.	Ösüşin eksporta nazarlanan modeli – milli ykdysadyýetiň düzüminde eksporta gönükdirilen pudaklary ösdürmeklige has uly ähmiýet berilmegini aňladýar. Ýurduň ykdysady syýasaty eksporta gönükdirilen pudaklary höweslendirmeginiň çäreleriniň giň toplumyny göz önünde tutýar. Ykdysadyýetiň şeýle modeliniň kemala gelmegi ýurduň halkara zähmet bölünişiginde tutýan ornuny berkitmäge, ýurda gelyän walýuta serişdeleriniň möçberiniň artmagyna, döwletiň eksport kuwwatynyň ýokarlanmagyna mümkinçilik berýär.
Екстенсив – повільний, поступовий.	Ekstensiw - önümçilik serişdeleriniň artmagynyň hasabyna gazanylan ösüş.
Екстенсивний економічний ріст – означає розвиток за рахунок залучення додаткових факторів виробництва. Англійське слово «extension» означає розширення, збільшення. Наприклад, для збільшення виробництва сільськогосподарської продукції можна залучити нові землі.	Ekstensiw ykdysady ösüş - önümçiligiň ösüşiniň onuň şertleriniň mukdar taýdan artdyrylmagy esasynda amala aşyrylsa, oňa ekstensiw ykdysady ösüş diýilýär. Şonda ol şertleriň tehniki (hil) derejesi öňkiligine galýar. Mysal üçin, önümçiligiň ösüşiniň işgärleriň sanynyň köpeldilmeginiň hasabyna,

Відбувається збільшення такого фактора виробництва, як земля.	çig malyň, materiallaryň, energetiki resurslaryň dolanyşyga goşmaça girizilmeginiň, täze gurluşygyň hasabyna alnyp barylsa, onda bu ösüşiň ekstensiw ýoludyr.
Еластичність – міра чутливості однієї змінної (наприклад: попиту або пропозиції) до зміни іншої (наприклад: ціни, доходу), яка показує, на скільки відсотків зміниться перший показник при зміні другого на 1%.	Çeýelik (<i>gr. elastikos</i>) - deformirlenen materialyň, daşky täsir edýän güýjüň täsiri aýrylan badyna başdaky ýagdaýyna bir näçe wagtyň dowamynda haýallyk bilen gaýdyp gelmegi.
Емісія – випуск в обіг нових грошей, збільшення обігової грошової маси.	Emissiýa - gymmatly kagyzlary we puly dolanyşyga goýbermek.
Ефективність виробництва – категорія, яка характеризує віддачу, результативність виробництва. Вона свідчить не про темпи приросту обсягів виробництва, а про те, якою ціною, якими затратами ресурсів досягається цей приріст, тобто свідчить про якість економічного зростання, ринкову вартість виробленої продукції, поділену на сумарні витрати ресурсів організації.	Önümçiligiň netijeliligi - bu az harajatlar bilen köp we gowy hilli önümleri öndürmegi aňladýar. Önümçiligiň netijeliligini diňe bir ykdysady netijelilik diýip düşünmän, oňa durmuş-ykdysady netijelilik diýip hem düşünmek gerekdir. Durmuş-ykdysady netijelilik adamlaryň ýaşaýuş derejesiniň, zähmet şertleriniň, daşky gurşagyň ýagdaýynyň gowulanmagynda öz beýany tapýar. Ykdysady netijelilik bolsa önümiň ony öndürmek üçin edilen harajatlara bolan gatnaşygy arkaly aňladylýar.

Ж

Життєвий цикл товару – період часу, протягом якого товар зберігає життєздатність, перебуває на ринку, користується попитом і приносить дохід виробникам та продавцям.	Harydyň döwürleri – harydyň ýaşaýuşynda satuwynyň möçberiniň we girdeýjiniň üýtgeýşi.
--	---

Заборгованість – сума фінансових зобов’язань, грошових боргів, що підлягають погашенню у визначений строк. Якщо до цього строку заборгованість не погашена, вона стає простроченою.	Bergidarlyk - belli bir möhletde tölenilmeli maliýe borçlarynyň hem-de pul bergileriniň möçberi.
Замовлення – пропозиція покупця чи споживача виготовити, поставити, продати йому продукцію або товар певного виду та якості чи виконати роботу або надати послуги.	Tabşyryk - belli bir işi etmeklige buýruk hem-de hakyky edilen işiň tassyklamasy bar bolan utgaşdyrylan resminama.
Закон накопичення – зростання рівня потреб суспільства вступає у суперечність із недостатнім обсягом суспільного багатства для задоволення цих потреб. Вирішення суперечності здійснюється на основі накопичення з метою збільшення суспільного багатства.	Toplaýyş kanuny - halkyň ösýän isleglerini kanagatlandyrmak üçin jemi içerki önümiň bir bölegini toplaýyş maksatlary üçin peýdalanmak zerurlykdyr. Bu zerurlyk bolsa toplaýyş ykdysady kanunynyň mazmunyny aňladýar.
Закон вартості – економічний закон товарного виробництва, згідно з яким виробництво та обмін товарів здійснюються відповідно до суспільно необхідних затрат праці. Закон вартості проявляється як закон цін. Ціна є грошовим вираженням вартості, відображенням суспільно необхідних затрат праці на виробництво товарів.	Gymmat kanuny - harytlaryň alyş-çalyşynyň şol harytlary öndürmäge sarp edilen jemgyýetçilik zerur zähmetiň mukdaryna laýyklykda amala aşyrylmagyndan ybaratdyr. Başgaça aýdylanda, gymmat kanuny harytlaryň biri-biri bilen öz gymmaty boýunça alyş-çalyş edilýändigini, ýagny alyş-çalyş edilýän harytlaryň özara deňdigini görkezýär. Gymmat kanuny bahalaryň emele gelmeginiň kanunydyr. Bahalaryň esasynda gymmat durýar. Gymmat kanunynyň hereketi bazarda bahalaryň gymmatyň töwereginde aşak ýa-da ýokaryk üýtgäp durmagynyň üsti bilen ýüze çykýar.
Застава – один із способів забезпечення виконання боржником (заставадавцем) прийнятих на себе зобов’язань. Полягає в тому, що засобом забезпечення виконання зобов’язань стає передане боржником його кредитору (заставоутримувачу) нерухоме майно або інші цінності.	Girew, girewine goýma - raýat hukugynda borçnamalary ýerine ýetirmegi üpjün etmegiň usuly.

Зайнятість населення – участь населення у трудовій діяльності, включаючи навчання, службу в армії, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми та літніми людьми.	İlatyň iş bilen meşgullygy - ykdysadyýetiň dürli pudaklarynda ilatyň zähmet işini alyp barmagy.
Запасні частини – оборотні матеріальні активи, призначені для використання під час ремонту, реконструкції, модернізації обладнання, машин, транспортних засобів, що належать підприємству, а також для виконання замовлень сторонніх осіб і забезпечення сервісного обслуговування, передпродажної підготовки та гарантійного обслуговування таких об'єктів.	Ätiýaçlyk şaýlar - ätiýaçlyk şaýlaryny hasaba almaga niýetlenen buhgalter hasapnamasynyň hasapçynyň ady.
Заробітна плата – грошова винагорода за працю; частина вартості створеного працею продукту, доходу від його продажу, яку отримує працівник від підприємства, установи чи іншого наймача.	Zähmethaky - sarpedilenzähmetiň sanynawehilinegöra pulgörnüşindeaňladylýantöleg.
Золотовалютні резерви – державні запаси золота та іноземної валюти, що зберігаються в центральному банку або фінансових органах, а також золото й іноземна валюта, що належать державі, у міжнародних валютно-кредитних організаціях.	Altyn-walýuta ätiýaçlyklary, gorlary - döwlete degişli bolan daşary ýurt walýutasynyň we altynyň ätiýaçlyklary. Olar resmi altyn-walýuta ätiýaçlyklary diýlip atlandyrylýar we ýurduň merkezi bankynda, beýleki maliýe edaralarynda, halkara walýuta gaznasynda saklanylýar.
Забезпечення – сукупність заходів і засобів, створення умов, що сприяють нормальному протіканню економічних процесів, реалізації запланованих планів, програм, проектів, підтриманню стабільного функціонування економічної системи та її об'єктів, запобіганню збоїв, порушень законів, нормативних установок, контрактів.	Üpjünçilik – karz alyjynyň alan ssudasyny gaýtaryp bermedik halatynda, girew hökmünde garalýan aktiwler.
Знос і ліквідація основних засобів – процес демонтажу (розбирання)	Esasy serişdeleriň könelmesi we hasapdan öçürilmesi - hasapnamanyň

основних засобів, які непридатні для подальшого використання внаслідок зносу або коли їх експлуатація та ремонт економічно недоцільні.	ady. Bu hasap gurluşy boýunça passiw, sazlaýjy kontrar, kontraktiw hasapnamalarydyr.
Знос малоцінних швидко зношуваних предметів – поступова втрата первісних властивостей предметів у процесі їх експлуатації.	Arzan we tiz könelyän zatlaryň könelmegi - buhgalter hasabynyň ady. Bu hasap gurluşy boýunça passiw, sazlaýjy kontrar, kontraktiw hasapnamadyr.
Знос основних засобів – старіння та зношування будівель, обладнання в процесі їх виробничого використання.	Esasy serişdeleriň könelmegi - esasy serişdeleriň könelmeginiň iki görnüşi bar. Olaryň biri fiziki, beýlekisi bolsamoral taýdan könelmekdir.
I	
Імпорт – ввезення в країну іноземних товарів, технологій, капіталів, послуг.	Import (iňl. import, lat. importare - getirmek, girizmek) - saklamak ýa-da peýdalanmak maksady bilen daşary ýurt harytlarynyň ýurda getirilmegi.
Імпортозаміщення – зменшення або припинення імпорту певного товару через виробництво, випуск в країні аналогічних товарів. Такі товари називаються імпортозамінювальними.	Importy çalyşmak(iňl. import, lat. importare - getirmek) - import boýunça gelyän harytlaryň mukdaryny azaltmak maksady bilen ýurduň milli ykdysadyýetiniň çäklerinde çalymdaş önümleriň öndürilişini ýola goýmak we höweslendirmek.
Інвентаризація – періодична перевірка наявного майна, товарів на підприємстві, фірмі, в магазині з метою перевірки їх наявності та збереженості, а також відповідності обліковим даним.	Emlägi tükellemek - döwürleýin maddy we pul serişdelerini we olaryň ýagdaýyny barlamak.
Інвестиція – довгострокові вкладення капіталу в країні або за кордоном у підприємства різних галузей, підприємницькі проекти, соціально-економічні програми, інноваційні проекти. Дають прибуток через значний час після вкладення.	Inwestisiýa - Uzak mohletleyin kapitalyn oz yurdunda ya-da dasary yurt karhanalarynyn durli pudaklaryna goyulyan maya goyum.Goyumdan belli bir wagtdan son garsylygyny (girdeýjisini) beryar.
Індекс агрегатний – індекс, що обчислюється як відношення суми значень індексованих величин для поточного періоду до аналогічної суми, обчисленої для базисного	Agregat insdeksi - indeksiň başlangyç görnüşi, ol sosial-ykdysady hadysalaryň statistiki we binýat döwründäki ululygyny aňladýan jemleri deňeşdirmek esasynda

періоду.	hasaplanýan jemleýji indeksdir.
Індекс груповий – це відносна величина, що характеризує зміну явища по групі.	Toparlaýyn indeks- köplügiň bölekleriniň haýsy hem bolsa bir bölegi (topary) boýunça hasaplanylýar. Ol agregat indeksiniň, ortaça arifmetiki we ortaça garmoniki indeksleriniň formulalary boýunça hasaplanylýar.
Індекс зведений – відносна величина, що характеризує зміну складного явища, яке складається з елементів, що не піддаються безпосередньому сумуванню.	Jemleýji indeks - ykdysadyýetiň pudaklarynyň jemi boýunça we aýry-aýry pudaklar boýunça (senagat, oba hojalygy we ş.m.) hasaplanýar.
Індекс середній зважений – індекс, який обчислюється тоді, коли наявна інформація не дозволяє розрахувати загальний агрегатний індекс.	Ortaça ölçenen indeks - agramy hasaba almak bilen hasaplanylýan ortaça indeks.
Індекс середній геометричний – дає змогу зберігати в незмінному вигляді не суму, а добуток індивідуальних значень величини. Найчастіше використовується при аналізі темпів зростання економічних показників.	Ortaça geometriki indeks - hususy indekslerden hasaplanylýan ortaça geometriki indeks.
Індекс структурних зсувів – обчислюється як відношення середнього рівня індексованого показника базисного періоду, визначеного на звітну структуру, до фактичної середньої цього показника в базисному періоді. Необхідний для вимірювання тільки структурних змін показника.	Düzüm üýtgemeler indeksi- öwrenilýän hadysanyň häsiýetiniň üýtgemeginiň ortaça derejesini hasaplaýan indeks.
Індекс – економічний і статистичний показник, що характеризує в відносному вигляді зміну економічних величин, параметрів економічних і соціальних процесів у часі за визначений період, рівний відношенню кінцевої величини до початкової.	Indeks(lat. index–görkeziji) - çylşyrymly durmuş ykdysady hadysalaryň wagtda, meýilnama bilen deňeşdirmek boýunça we giňişlikde derejeleriniň gatnaşygyny häsiýetlendirýän oňnositel görkezijidir.
Індксація – один із способів захисту населення, споживачів від інфляції, при якому держава та інші суб'єкти, що виплачують доходи, збільшують грошові доходи та заощадження	Indeksirlemek - doly ýa-da bölekleyin pullaryň hümmetsizlenmeginiň netijesinde emele gelen ýitgileriň öwezini dolmaklygy aňladýar.

громадян відповідно до зростання цін на споживчі товари та послуги.	
Індексний метод – метод статистичного дослідження, який дозволяє за допомогою індексів вимірювати складні соціально-економічні явища шляхом приведення аналізованих величин до певного загального єдності.	Usulyýet indeksi - esasan hem deňeşdirip bolmaýan elementlerden ybarat bolan, kyn sosial-ykdysady hadysalary ölçemäge indeksleriň gurluşyna we analizine esaslandyrylan statistiki barlaglaryň usulyýetidir.
Індекси базисні – отримуються шляхом порівняння з рівнем періоду, який був прийнятий за базу порівняння.	Bazis indeksi - hemişelik bir we şol bir emele gelen hadysanyň deňeşdirme ýoly bilen yzygiderli hasaplanan indeksleriň ulgamy, ýagny bazis döwrüniň indeksirlenýän ululygyndan hemme hasaplanan indeksleriň sanawjysy alynýar.
Індекси ланцюгові – отримуються шляхом порівняння поточних рівнів з попереднім, при цьому база порівняння постійно змінюється.	Zynjyrly indeks - bir ýa-da şoňa meňzeş hasydalaryň ulgamyny (setirini) bazis ululygyň kömegi bilen üýtgeýän indeksden – indekse hasaplanylmany.
Інтенсивність праці (від лат. intensio - напруга, посилення) – напруженість роботи, виробництва, що характеризується мірою віддачі кожного з використовуваних факторів, ресурсів.	Zähmetiň çaltlygy (intensiwligi) - bu wagt birliginde sarp edilýän zähmetiň mukdary bilen aňladylýar. Zähmetiň çaltlygynyň ýokarlanmagy, şol bir wagtyň özünde öndürilýän harydyň mukdarynyň artmagyna getirýär. Emma bu haryt birliginiň gymmatynyň ululygynyň üýtgemegine getirmeýär. Sebäbi indi wagt birliginde sarp edilen has köp zähmet has köp öndürilen harytlaryň arasynda paýlanylýar.
Інтенсивний ріст – досягається шляхом збільшення екстенсивних факторів росту.	Intensiw ösüş - eger-de öndürilýän önümleriň möçberiniň artdyrylmagyönümçiligiňşertleriniň mukdar taýdan däl-de, hil taýdan kämilleşdirilmeginiň netijesinde gazanylýan bolsa, onda oňa intensiw ykdysady ösüş diýilýär.
Інтенсифікація виробництва – підвищення інтенсивності виробництва через більш повне використання кожної одиниці ресурсного потенціалу; досягається за рахунок зростання продуктивності	Önümçiligiň intensifikasiýasy - ylmy tehniki progressiniň gazananlaryny giňden we netijeli ulanmagyň, önümçiligiň düzüminiň we guralaşynyň, zähmet kuwwatlylygynyň, tehnikanyň we

праці, кращого використання матеріалів, підвищення віддачі основних фондів.	döwlet tertip-düzgüni kämilleşdirmegiň esasynda jemgyýetçilik önümçiligini ösdürmek.
Інтернет – глобальна комп'ютерна мережа, що дає доступ до великих спеціалізованих інформаційних серверів і забезпечує електронну пошту.	Internet - global kompýuter tory bolup, onuň kömegi bilen kompýuter ulanyjylary maglumat çalyşmak ýa-da başga ulanyjylar bilen aragatnaşyk saklamak üçin gatnaşyp bilýärler.
Інфляція (від лат. inflatio - здуття) – знецінення грошей, що виявляється у вигляді зростання цін на товари та послуги, не обумовлене підвищенням їх якості. Інфляція викликається, перш за все, переповненням каналів грошового обігу надлишковою грошовою масою без адекватного збільшення товарної маси.	Inflýasiýa - nyrhlaryň ýokarlanmagy, haryt gytçylygy we harytlaryň, hyzmatlaryň hiliniň peselmegi bilen ýüze çykýan, pullaryň hümmetsizlenmegi hem-de olaryň satyn alyjylyk ukybynyň peselmegidir.
Інфраструктура (від лат. infra - під, структура) – сукупність галузей, підприємств і організацій, що входять до цих галузей, видів їх діяльності, покликаних забезпечити умови для нормального функціонування виробництва та обігу товарів, а також життєдіяльності людей.	Infrastruktura(lat. infra - aşak, aşakdan we struktura - gurluş, düzüm) - jemgyýetçilik önümçiligini amala aşyrmak üçin zerur şertleri döredýän pudaklaryň jemidir. Mysal üçin, oba hojalyk infrastrukturasy, senagat infrastrukturasy we ş.m.

К

Казначейство – спеціальний державний фінансовий орган, який зазвичай існує при Міністерстві фінансів країни або в його складі. Функції казначейства включають складання проекту державного бюджету та управління його виконанням, а також управління державним боргом і емісію державних цінних паперів.	Gaznaçylyk - döwlet býujetiniň gazna ýerine ýetirilişini, girdejileri hasaba almak, býujet maliýeleşdirilişi, býujet edaralarynyň karz liniýalary açmak, býujetara hasaplaşyklary we býujet karzlary boýunça hasaplary we býujetiň ýerine ýetirilişni hasabyny alyp barýan tarap.
Калькуляційні рахунки – рахунки, призначені для обліку фактичних витрат і визначення собівартості виробленої продукції та виконаних робіт.	Önümleriň düşýän gymmatyny hasaplaýan hasaplar - önümiň özüne düşýän gymmatyny hasaplamak üçin önüm öndürilişi bilen baglanyşykly hasaplar.
Калькуляція – представлений у табличній формі бухгалтерський розрахунок витрат, розходів у	Kalkulýasiýa(lat. calculation - hasap, hasaplamak), bahalandyrmak - önümiň birliginiň ýa-da görnüşiniň özüne

грошовому вираженні на виробництво та збут одиниці виробу або партії виробів, а також на виконання робіт і надання послуг. Калькуляція служить основою для визначення середніх витрат виробництва та встановлення собівартості продукції.	düşýän gymmatyny kesgitlemeklige kalkulýasiýa diýilýär.
Капітал (від лат. capitalis – головний) – у широкому сенсі це все, що здатне приносити дохід, або ресурси, створені людьми для виробництва товарів і послуг. У більш вузькому сенсі – це вкладення в справу, що працює як джерело доходу у вигляді засобів виробництва (фізичний капітал).	Kapital (sermaýa)(nem. capital, lat. capitalis – başlangyç, esasy emläk, esasy jem, esasy) - goşmaça gymmat getirýän gymmat ýa-da öz-özünden artýan gymmat.
Капіталізація – 1) метод оцінки вартості підприємства за його доходом або прибутком, що полягає в установленні величини капіталу, здатного приносити такі доходи або прибуток при нормі прибутку (відношення прибутку до вартості капіталу підприємства), рівній середньому кредитному відсотку; 2) використання прибутку для збільшення капіталу фірми, перетворення прибутку в капітал.	Kapitallaşmak – 1) kompaniýany ýa-da guramany kapital bilen üpjün etmek; 2) kompaniýanyň kapitalynyň düzümi.
Капіталізована вартість – вартість активу, записана в балансі компанії чи іншої організації, зазвичай до списання зносу.	Kapitallaşan gymmat - balansda hasaba alnan aktiwiň gymmaty.
Капіталізм – економічна система, в якій широко поширена приватна власність на фактори виробництва, а розподіл виробленого продукту, товарів, благ, послуг здійснюється в основному через ринок.	Kapitalizm - hususy eýeçilige we hususy telekeçilige esaslanýan ykdysady ulgam.
Капіталіст – особа, яка бере участь у виробництві лише своїм майном чи грошима.	Kapitalist - adamyň girdejisi onuň özüniň hususy kapitalyndan gelýär (adatça eýeçilik).
Капіталовкладення – сукупність економічних ресурсів, спрямованих на відтворення основних засобів.	Maýa goýum - haýsy hem bolsa bir kärhana, işe, halk hojalygynyň dürli pudaklaryna goýulýan uzak

	möhletleýin kapital. Maýa goýumlar milli we daşary ýurt maýa goýujylary tarapyndan amala aşyrylýar.
Капіталоємність – показник, який характеризує, який основний капітал необхідний для випуску продукції, товарів, послуг вартістю в 1 гривню (або в розрахунку на іншу валюту).	Kapitaly köp talap edijilik - harytlary we hyzmatlary öndürmek üçin ýokary düýpli harajatlaryň ulanylmagy.
Капіталовкладення – сукупність економічних ресурсів, спрямованих на відтворення основних засобів.	Maýagoýumlar - haýsy hem bolsa bir kärhana, işe, halk hojalygynyň dürli pudaklaryna goýulýan uzak möhletleýin kapital. Maýa goýumlar milli we daşary ýurt maýa goýujylary tarapyndan amala aşyrylýar.
Капітальні витрати – кошти, вкладені в основний капітал і приріст запасів.	Esasy çykdajylar - esasy serişdelere çykdajylar.
Якість – сукупність властивостей, ознак продукції, товарів, послуг, робіт, праці, що визначають їх здатність задовольняти потреби і запити людей, відповідати своєму призначенню та пред'явленим вимогам.	Hil - harydyň öz funksiýalaryny ýerine ýetirmäge ukyplylygy, harydyň häsýetleriniň jemi bolup, olar belli bir islegi kanagatlandyryýarlar.
Кваліфікація (від лат. qualis – якість) – професійна зрілість працівників, їх готовність до якісного виконання конкретних видів робіт, визначається наявністю знань, умінь, професійних навичок, досвіду.	Kär - işgäre ýörite hünär okuwyny geçenden soň berilýän derejä aýdylýar.
Класифікація рахунків за економічним змістом – групування рахунків бухгалтерського обліку за певними ознаками і встановлення загальних властивостей різних груп рахунків з метою їх вивчення та правильного застосування.	Hasaplaryň ykdysady mazmunlary boýunça toparlara bölünişi - hasapda name hasaba alynýandygyny obýektiň häsiýetnamasyny bermek üçin hasaplaryň haýsy görnüşleri ulanmalydygyny görkezýän hasaplaryň toparlanyşy.
Класифікація – багатоступінчате, розгалужене поділ логічного обсягу поняття.	Toparlara bölmek - harytlary alamatlar boýunça toparlara bölmek çig maly, önümçilik usuly, niýetlenilişi we ş.m.
Комерція (від лат. commercium – торгівля) – торговельна та торгово-посередницька діяльність, участь у продажу або сприяння продажу	Tajirçilik - söwda, söwda ammarlary täjirçilik işi.

товарів і послуг. У широкому розумінні – підприємницька діяльність.	
Комерційна політика – це сукупність засобів і методів, що використовуються суб'єктами господарювання для отримання прибутку як основної мети діяльності.	Täjirçilik syýasaty - hökümetiň kwotalary, tarifleri we ş.m. öz içine alýan daşary söwda syýasaty
Конвертована валюта – валюта, вільно і необмежено обмінювана на інші іноземні валюти.	Erkin konwertirlenýän walýuta - islendik beýleki walýuta erkin çalyşýan walýuta.
Конвертованість – вільний перехід однієї валюти в іншу, можливість обміну національної валюти на валюту інших країн і однієї іноземної валюти на іншу за діючим курсом.	Öwrülip bilinişlik - bir walýuta beýleki bir walýuta çalşylp bilinýär.
Конкретний труд – праця, що витрачається в певній корисній формі та створює споживчу вартість товару.	Anyk zähmet - belli bir peýdaly görnüşde sarp edilen zähmete anyk zähmet diýilýär.
Конкурент (лат. concurrēns – змагаючийся) – особа, група осіб, фірма, підприємство, що змагаються за досягнення однакових цілей, за володіння тими ж ресурсами, благами, місцем на ринку.	Bäsdeş(lat. concure - çaknyşyk) – meňzeş harytlary, hyzmatlary hödürleýän kärhanalar.
Конкурентна боротьба – боротьба між економічними суб'єктами за максимально ефективно використання факторів виробництва.	Bäsleşik göreşi - munuň özi önümçiligiň, harytlary satmagyň we satyn almagyň gowy şertleri ugrunda bazar hojalygynyň taraplarynyň arasyndaky göreşdir.
Конкурентна політика – це дії, спрямовані на забезпечення ефективного використання економічних ресурсів.	Bäsdeşlik syýasaty - döwletde bäsdeşlik barada alnyp barylýan hökümet syýasaty.
Конкурентне рівновагу – довгострокове рівновагу на ринку певного товару при вільній конкуренції між постачальниками цього товару.	Bäsdeşlik deňagramlylygy - döwletde ähli bazarlar deň derejede bäsleşýän bolsa deňagramlylyk emele gelýär.
Конкурентоспроможність – властивість господарської одиниці, а також товару чи послуги: здатність, подолавши бар'єри для входу на	Bäsleşige ukyplylyk - milli ykdysadyýetleriň, onuň pudaklarynyň we firmalarynyň daşary bazarlarda öz ornuny eýelemekde we berkitmekde

ринок, виступати на цьому ринку, витримуючи конкуренцію інших подібних суб'єктів ринкових відносин, а також товарів і послуг.	bäsdeşiňi öňürtmek babatyndaky ukyplylygy.
Конкуренція (від лат. concurrentia – зіткнення) – змагання між виробниками (продавцями) товарів, а в загальному випадку – між будь-якими економічними, ринковими суб'єктами; боротьба за ринки збуту товарів з метою отримання більш високих доходів, прибутку, інших вигод. Конкуренція є цивілізованою, легалізованою формою боротьби за існування і одним з найбільш ефективних механізмів відбору та регулювання в ринковій економіці.	Bäsdeşlik - 1) bäsleşmek, haýsy hem bolsa bir işde has gowy netijeleri gazanmak üçin göreş; 2) harytlary öndürmegiň we olary ýerlemegiň has oňaýly şertleri üçin hususy haryt öndürijileriň arasyndaky göreş. Bäsleşik bazar ykdysadyýetiniň hereketlendiriji güýji bolup çykyş edýär.
Консалтинг – діяльність спеціалізованих компаній, що полягає в консультуванні виробників, продавців, покупців з широкого кола питань економіки, фінансів, зовнішньоекономічних зв'язків, створення і реєстрації фірм, дослідження і прогнозування ринку товарів і послуг, інновацій.	Maslahat bermek – 1) maslahat berýän işleri; 2) öndürijilere, satyjylara sarp edijilere maslahat berýän ýöriteleşdirilen edaralar tarapyndan ýerine ýetirýän iş.
Контракт (від лат. contractus) – юридично обов'язкова угода між двома або кількома особами, в якій визначаються дії, що повинні бути виконані з їхнього боку, і відповідальність за виконання (невиконання) цих дій.	Şertnama(lat. kontraktus - ylalaşyk) - ylalaşýan taraplaryň özara hukuklaryny we borçnamalaryny kesgitleýän şertnama, ylalaşyk (köplenç ýazmaça). Daşary söwdada satmak-satyn almak şertnamasy haýsy hem bolsa bir tarapyň (satyjy) şertnamada görkezilen emlägi (haryt) beýleki tarapyň (alyjy) eýeçiligine bermäge borçlanýanlygyna, soňkynyň bolsa öz gezeginde bu emlägi kabul etmäge we şertnamada ylalaşylan möhletde onuň üçin bellenen bahany tölemäge borçlanýanlygyna şaýatlyk edýän resminama.
Концентрація (від лат. concentratio – зосередження навколо центру) – зосередження виробництва, капіталу в одному місці або в одних руках, переважання на ринку однієї або	Jemlenen düzüm(lat. consentratio + centrum - merkezleşdirilen) - 1. Merkezleşme. 2. Üýşme. 3. Birleşme.

кількох фірм.	4. Splawlarda, garyndylarda, erginlerde, berilen düzüjiniň otnositel mukdary.
Кон'юнктура – сформоване становище, ситуація в певній сфері суспільного життя (наприклад, міжнародна кон'юнктура).	Ýagdaý - haýsy bolsada bir wakalara ýa-da işlere täsir edýän we belli şertlerde dörän ýagdaý.
Кон'юнктура ринку (від лат. conjunctura – поєднувати) – економічна ситуація, що складається на ринку, характеризується рівнями попиту і пропозиції, ринковою активністю, цінами, обсягами продажу.	Bazaryň häzirki ýagdaýy (konýunkturasy) - aýry-aýry harytlar we olaryň toparlary boýunça, şeýle hem ähli harytlaryň möçberi boýunça hyrydarlyk bilen hödürlemegiň arasyndaky belli bir mynasybet bazaryň häzirki ýagdaýyny häsiýetlendirýär. Satyjylaryň we alyjylaryň ykdysady ýagdaýlary bazara gönüden-göni baglydyr. Bazaryň häzirki ýagdaýy (konýunkturasy) köp ýagdaýlaryň täsiri bilen emele gelýär we üýtgap durýar. Oňa önümçiligiň we harytlaryň gorlarynyň möçberi, bahalaryň we pul girdejileriň derejesi, söwdanyň guralyşy, reklama we başgalar täsir edýär.
Кооператив (від лат. cooperatio – співпраця) – підприємство, організація, створені шляхом добровільного об'єднання осіб на пайовій основі для здійснення підприємницької діяльності.	Kooperatiw - müşderiler ýa-da işgärler tarapyndan guralan iş.
Корпорація (від лат. corporatio – об'єднання) – сукупність осіб, об'єднаних для досягнення спільних цілей, здійснення спільної діяльності та утворення самостійного	Korporasiýa(orta lat. corporation - birleşik) - birleşik, jemgyýet. ABŞ-da we Kanadada giňden ýaýran düşünje bolmak bilen, şol ýurtlarda hereket edýän paýdarlar jemgyýetleriniň atlandyrylyşy. Bu düşünje häzirki zaman dünýä hojalygynda hem giňden ýaýrandyr. Olar transmilli korporasiýalar ady bilen belli bolup dünýä ykdysadyýetinde möhüm orun tutýarlar.
Коефіцієнт вибуття основних фондів – коефіцієнт відтворення основних фондів, який характеризує інтенсивність їх вибуття.	Esasy gaznanyň hasapdan çykarylyş koeffisienti - esasy gaznanyň täzeden dikelişini häsiýetlendirýär. Ýylyň dowamynda hasapdan çykarylan esasy

Обчислюється як відношення вибулих за рік основних фондів до їх наявності на початок року.	gaznanyň, ýylyň başyna olaryň nagtlygyna gatnaşygy boýunça hasaplanylýar. Umuman, esasy gaznalar boýunça we olaryň aýry görnüşleri boýunça hasaplanylýar.
Коефіцієнт використання виробничої потужності – це співвідношення фактичної виробничої потужності підприємства та його теоретичних виробничих можливостей при роботі в нормальних умовах для виробництва звичайного асортименту продукції належної якості.	Önümçilik kuwwatlygynyň ulanyş koeffisienti - senagat kärhanasynyň önümçilik kuwwatynyň ulanylyşynyň derjesini häsiýetlendirýän otnositel görkeziji. Bu koeffisient ýylyň dowamynda hakyky öndürilen önümiň möçberini, ortaça ýyllyk önümçilik kuwwatyna gatnaşdyrmak arkaly hasaplanylýar.
Коефіцієнт капіталомісткості – коефіцієнт, який розраховується загалом і по напрямках капіталовкладень: будівництво нових підприємств; розширення та реконструкція діючих підприємств і організаційно-технічні заходи, що потребують капіталовкладень.	Kapitaly talap edijilik koeffisienti - kompaniýada bir ýyldan soň çykarmak üçin ulanylýan kapitalyň koeffisienti.
Коефіцієнт ліквідності – коефіцієнт, який характеризує платоспроможність фірми, її потенційну можливість повернути отримані позикові кошти. Чисельно визначається у вигляді співвідношення окремих частин активу і пасиву балансу.	Likwidlilik koeffisienti - bankyň nagt pullarynyň koeffisienti bolup, ol goýumçylara gatnaşyk boýunça töleg borçnamalaryny saklaýar.
Коефіцієнт оновлення основних фондів – це вартість основних промислово-виробничих фондів, що надійшли на підприємство за звітний період, поділена на вартість основних фондів, що мають на підприємстві на кінець цього звітного періоду.	Esasy gaznanyň täzeleniş koeffisienti - esasy gaznanyň täzedan dikelişini häsiýetlendirýär. Ýylyň ahyryna ähli gaznalaryň umumy möçberinde täzedan dikeldilen gaznalaryň udel agramyny görkezýär. Ýylyň dowamynda täzedan herekete girizilen esasy gaznanyň gymmatyny, ýylyň ahyryna esasy gaznanyň gymmatyna gatnaşygy bilen kesgitlenilýär. Bu koeffisienti umuman we esasy gaznanyň aýry görnüşleri boýunça, pul we natural ölçeglerde kesgitlemek maksada laýykdyr.

Коефіцієнт – 1) показник, фактор, параметр, що представляє собою відношення двох однорідно вимірних величин, найчастіше у грошовому вираженні; 2) числовий множник у функціональній залежності.	Koeffisient - ýöriteleşdirilen ugurlar boýunça käbir otnositel ululyklary bellemek üçin statistikada ulanylýan termin. Bu termin köplenç otnositel ululyklarda ulanylýar, mysal üçin, doguluş koeffisienti, nikalaşma koeffisienti we ş.m. Koeffisient şeýle hem düzüminiň otnositel ululyklarynda, mysal üçin iş ýerleriniň ulanyş koeffisienti ulanylýar.
Кредит – позика в грошовій або товарній формі, надана кредитором позичальнику на умовах повернення, найчастіше з виплатою позичальником відсотка за користування позикою.	Kredit(lat. credit - ol ynanýar) - karz, nesýe. Buhgalter hasaplaryň sag tarapy. Aktiw hasaplarda kreditdäki ýazgy azaltmagy passiw hasaplarda serişdeleriň köpelmegini aňladýar.
Кредиторська заборгованість – тимчасово залучені підприємством, організацією, установою грошові кошти, які підлягають поверненню кредиторам у встановлені строки.	Algylar - hojalyk gatnaşyklaryň netijesinde ýuridiki ýa-da fiziki taraplardan gelmeli algylaryň möçberi. Mysal üçin: satyn alyjylardan algylaryň möçberi, hasabat bermeli adamlardan algylaryň möçberi.
Кредитори – суб'єкти (юридичні або фізичні особи), що надають позику і мають право на основі цього вимагати від дебітора її повернення або виконання інших зобов'язань.	Kreditorlar - balansda görkezilen beýlekilere bergiler.
Кредитоспроможність – наявність у позичальника передумов і можливостей отримати кредит і повернути його в строк. Визначається економічним становищем компанії, її надійністю, наявністю ліквідних активів, можливістю мобілізації фінансових ресурсів.	Karza ukyplylyk - karz alyjynyň alan karzyny gaýtaryp berjek mümkinçiligi we onuň borçnamalarynyň guratlygy nukdaý nazaryndan tölemeklik ukyplylygyna baha bermeklik.

Криза – порушення звичайного ходу господарського життя, викликане тією чи іншою причиною; економічне потрясіння переломного характеру.	Krizis, çökgünlik(gr. krizis - çözgü, öwrülišknokady, netije) – 1) birden, duýdansyz, garaşylmadyk üýtgeýiş, agyrgeçiş ýagdaýy; 2) ykdysadykrizis (artyk öndürmekkrizisi) - wagtal-wagtalgaýtalanypdurýanharytlaryň otrositelartyk öndürilmek ýagdaýy. Ykdysadykrizis önümleriň ýerlenilişiniň düýplikynlaşmagy, satylmadyk önümleriň möçberiniň artmagybilenhäsiýetlendirilýär.
--	---

Л

Лібералізація – розширення свободи економічних дій господарюючих суб'єктів, зняття обмежень на економічну діяльність, розкріпачення підприємництва. Лібералізацією цін називають перехід від встановлених державних цін (державне ціноутворення) до системи вільних ринкових цін (ринкове ціноутворення).	Liberallaşdyrmak(lat. Liberalis – erkin) – hojalyk işinde döwlet düzgünleşdirmesiniň azaldylmak prosesi.
Лідер ринку – компанія, що має найбільшу частку ринку (market share) конкретного продукту або послуги в певному районі або країні.	Bazaryň öňdebaryjysy – pudakda bazaryň uly paýyny eýeleýän hem-de başga kärhanalardan nyrh üýtgemeler, bazara täze haryt çykarmak we satuwy höweslendirmäge edilýän çykdajylar boýunça artykmaçlykly işleýän kärhana.
Лізинг (від англ. Leasing – оренда) – довгострокова оренда (від 6 місяців до кількох років) машин, обладнання, транспортних засобів, споруд виробничого призначення, яка передбачає можливість їх подальшого викупу орендарем.	Kärendä almak – önümçilik maksatly binalary, maşynlary, enjamlary transport serişdelerini we başga emläkleri uzak möhletleýin kärendä almak, soňynda olary doly satyn almak mümkinçilikler bilen.
Ліквідність – здатність позичальника забезпечити своєчасне виконання боргових зобов'язань.	Lizing, Kireýine bermek – öňünden kesgitlenen bahasy boýunça yjara alyjy tarapyndan maşynlary, enjamlary, ulag serişdeleri we önümçilik hyzmatlary üçin desgalaryny, yjaranyň möhletiniň soňunda töläp boljak mümkinçilikleri we gaýtaryp almaklygy göz önünde tutulýandyr; karz bermekligiň ýene-de

	bir görnüşi, ol işläp çykaryjy üçin ygtyýarly ýa-da ygtyýarsyz töläp gaýtaryp almaklyk; yjarasyna alynýan enjamlaryny öz eýeçiligine geçirmeklik.
Ліквідні активи – 1) засоби, які можна легко реалізувати, перетворити в гроші. До ліквідних активів належать: самі гроші, золото, короткострокові державні цінні папери, засоби на поточних рахунках (до запитання) у банках, акції, облігації, продаються векселі, майнові цінності, які можна швидко продати, векселі, за якими настав термін оплати; 2) засоби, які можуть бути використані для погашення боргових зобов'язань.	Likwidlik – aktiwleriň, gymmatly zatlaryň nagt pula öwrülmedik ukyplylygy; karzdaryň öz bergidarlyk borçnamalaryny jaý wagtynda üpjün etmeklik ukyplylygy.
Ліцензія (від лат. Licentia – право, дозвіл) –	Likwid aktiwler – bergidarlyk borçnamalaryny üzmeklik we göniden-göni amal edip hem-de aňsatlyk bilen pula öwürip bolaýjak serişdeler. Likwid aktiwlerine pul serisdeleri, altyn, aksiýalar, obligasiýalar, satylyan wekseller we bergileri uzmekde ulanylyan serisdeler giryar.
1. дозвіл на здійснення експортно-імпортних операцій, ввезення та вивезення товарів у обмежених межах, що видається державними органами з метою контролю за експортом, імпортом, рухом валюти; 2) надання організаціям і особам права використання захищених патентами винаходів, технологій, технічної та комерційної інформації; 3) дозвіл на здійснення різноманітних видів діяльності в певних межах, що видається державними органами щодо тих видів, що потребують обмеження або з метою стягнення платежів за надане дозвіл (наприклад, ліцензії на відстріл рідкісних диких тварин).	Lisenziýa (ygtyýarnama)(lat. Licentia – erkinlik, hukuk, ygtyýar bermek) – 1) döwlet edaralary tarapyndan haýsy hem bolsa belli bir hojalyk işi bilen iş salyşmaga hukuk berýän ygtyýarnama; 2) daşary söwda babatynda – harytlary daşyna çykarmaga we getirmäge hukuk berýän ygtyýarnama; 3) patent arkaly goralan oýlap tapyşlary, tehnologiýalary, söwda markalaryny we beýleki peýdalanmaga ygtyýarnama.

Логістика – управління матеріально-технічним забезпеченням, товарно-матеріальними запасами.	Logistika – haryt hereketi. Materiallary, taýýar önümleri we olara degişli maglumatlary öndürilen ýerden sarp edilýän ýere fiziki taýdan geçirmekligiň meýilnamalaşdyrylýşy, ýerine ýetirilişi we gözegçiligi boýunça iş.
--	---

М

Маклер (від нім. Makler) – посередник між продавцем і покупцем; особа, постійно і професійно займається посередництвом при купівлі та продажу товарів, цінних паперів, послуг, страхування, сприяючи укладанню угод купівлі-продажу шляхом зведення партнерів по угоді.	Araçy - ýüridiki tarap hökmünde söwda araçylyk işini geçirýän we öz adyndan çykyş edýän, birža araçysy.
Макросередовище – економічне, природне, соціокультурне, політичне середовище, в умовах якого функціонує фірма.	Makrogurşaw - esasy daşky güýçler bolup, bütin mikrogurşawa täsir edýärler, ýagny demografiki, ykdysady, tebigy, tehnologiki, syýasy, medeni.
Мануфактура (від лат. manus – рука і facere – робити) – мануфактурне виробництво, що панувало в Західній Європі в XVI-XVIII ст.; спосіб виробництва та тип підприємств, які характеризуються поділом праці та її кооперацією, але за умови збереження ручної праці, ремесла, низького рівня використовуваної техніки.	Manufaktura(lat. manus - elwefacere – etmek) – manufaktura iri maşyn önümçiliginiň emele gelmeginiň önýanynda (Günbatar Ýewropada XVI—XVIII asyrlarda) hereket eden önümçiligiň bir görnüşidir. Manufaktura zähmet bölünişigine we el zähmetine esaslanýan kärhanadyr. Şonda önümçiligiň tehnikasy pes derejede ösen bolupdyr.
Маржинальні витрати – це додаткові витрати, коли виробляється ще одна одиниця продукції.	Maržinal çykdaýylar - iň ýokary özüne düşýän gymmatynyň dünýä buhgalter görkezijisi, ony artdyrsaň aýratyn operasiýany ýa-da edaranyň bütin işini ýitgili edýär.
Маркетинг (від англ. market – ринок, збут) – обширна діяльність в сфері ринку товарів, послуг, цінних паперів, спрямована на стимулювання збуту товарів, розвиток і прискорення обміну з метою кращого задоволення потреб і отримання прибутку. Маркетинг має на меті адаптувати виробництво до	Marketing (bazar işi)(iňl. market – bazar) - adamlaryň isleglerini kanagatlandyrmak üçin, esasan alyş-çalyş arkaly, geçirilýän dürli işler.

вимог ринку.	
Матеріальна відповідальність – обов'язок працівників відшкодовувати майновий, матеріальний збиток, заподіяний юридичним та фізичним особам.	Maddy jogapkärçilik - işgäriň emläk taýdan ýetiren zyýanyny işleýän kärhanasyna (guramasyna) tölemek borjy.
Матеріальні цінності – цінності в матеріальній формі, у вигляді майна, товарів, предметів.	Maddy gymmatlyklar - adamyň ýaşamagy üçin zerur bolan zatlar. Mysal üçin, iýmit, geýim we ş.m.
Машинобудування – комплекс галузей обробної промисловості. Включає: загальне машинобудування, транспортне машинобудування, радіоелектронну, електротехнічну, приладобудівну промисловість, сільськогосподарське машинобудування, станкобудування, енергетичне машинобудування та ін.	Maşyngurluşyk - senagatyň esasy pudagy. Onuň düzümine umumy maşyngurluşygy, ulag maşyngurluşygy, elektrotehnika ýaly önümçilikler degişlidir. Maşyngurluşyk dünýä senagatynyň esasy pudagy bolup, onuň paýyna dünýä senagat önümçiliginiň 35 göterimi düşýär.
Міжнародна економічна інтеграція – це процес об'єднання економік країн, при якому поступова скасування тарифних і нетарифних обмежень призводить до уніфікації економічної політики в галузях економіки та має низку виражених наслідків. До них відносяться закон однієї ціни (вибалансування цін), різке збільшення обсягу торгівлі, зростання продуктивності праці, міграція трудових потоків, вирівнювання розміру внутрішніх заощаджень, поява єдиної сітки тарифів на кордонах економічного об'єднання.	Halkara ykdysady integrasiýa (lat. integration, integer - бүтewi) - dünýäde integrasion prosesleriň, ýagny goşulyşma prosesleriň güýçlenmegi. Bu prosese gatnaşyjylaryň arasynda has çuň halkara zähmet bölünişigi amala aşyrylýar, harytlaryň, hyzmatlaryň, kapitalyň, işçi güýjüniň has ýokary derejedäki alyş-çalşygy alnyp barylýar. Integrasiýa kanunalaýyk ýagdaý bolmak bilen döwletleriň arasyndaky baglanyşygy has güýçlendirýär. Integrasiýa ýörite ylalaşyk esasynda hereket edýän köptaraply döwletara birleşigidir. Birleşigiň çäklerinde beýlekileriňkiden tapawutlanýan şertlerde hojalyk işleriniň belli bir görnüşleri amala aşyrylýar.
Менеджмент – сукупність принципів, форм, методів, прийомів і засобів управління виробництвом і виробничим персоналом з використанням досягнень науки управління.	Menejment - önümçiligi gurnamak, dolandyrmak, ýolbaşçylyk etmek.
Мерчендайзинг – підготовка до продажу товарів в роздрібній торговій мережі: оформлення	Merçendaýzing – bölek satuw söwdasyna harytlary taýýarlamak; sarp edijileriň ünsini çekmek üçin geçirilýän

торгових прилавків, вітрин, розміщення самого товару в торговому залі, надання відомостей про товар.	işleriň görnüşleri.
Метод – сукупність прийомів і операцій пізнання та практичної діяльності; спосіб досягнення певних результатів у пізнанні та практиці.	Usul(gr. methodas) - tebigatyň we jemgyýetçilik durmuşynyň hadysalaryna akyl ýetirmegiň, öwrenmegiň usullary; belli bir hereketi amala aşyrmagyň usuly, täri.
Методика – конкретизація методу, доведення його до інструкції, алгоритму, чіткого опису способу існування.	Usulyýet(gr. methodike) - haýsy hem bolsa belli bir işi maksada laýyk ýerine ýetirmegiň tärleriniň, usullarynyň jemi; belli bir okuw dersini öwretmegiň kanunalaýyklyklaryny öwrenýän pedagogiki ylmyň ugry.
Методи амортизації – система способів списання початкової вартості необоротних активів у зв'язку з їх фізичним і функціональним (моральним) зносом.	Amortizasiýanyň usullary - amortizasiýa usullary: gymmatyň öçürilişiniň deňölçegli usuly; könelme hasaplamaklygyň ýerine ýetirilen işleriň göwrümine görä (önümçilik) usuly; çaltlandyrylan öçürmäniň iki usuly: gymmaty öçürmegiň sanlaryň jemi boýunça usuly; galyndynyň azalýş usuly.
Методи калькулювання – спеціальні способи та прийоми, які залежать від організації і технології виробництва, характеру випуску продукції, об'єктів обліку та об'єкта калькуляції. За допомогою їх враховуються витрати на виробництво, визначається собівартість продукції, встановлюється порядок оцінки незавершеного виробництва, браку продукції, відходів виробництва тощо.	Önümiň düşýän gymmatyny kesgitlemegiň usullary - önümiň düşýän gymmatyny kesgitlemegiň usullary. Olara önümçiligiň gurluşy we tehnologiýasy hem-de çykarylýan önümiň görnüşi täsir edýär.
Методи регулювання ринку – методи, що використовуються державою для забезпечення динамічного розвитку економіки країни: податки, кредити, тарифи, цільові дотації та інвестиції.	Bazary kadalaşdyrmagyň usullary - Yurtda ykdysadyýeti osdurmek ucun dowlet tarapyndan ulanylyan usullar: salgytlar, maya goyumlar.
Механізм – форма організації суспільного виробництва (поділ	Mehanizm(gr. mechane - gural, maşyn) - haýsy hem bolsa bir zadyň, mysal

праці, спеціалізація виробництва, його розміщення та інші, за допомогою вдосконалення яких суспільство впливає на розвиток продуктивних сил і забезпечує підвищення ефективності їх використання).	üçin dolandyryşyň döwlet mehanizminiň içki gurluşy, ulgamy. Şu babatda hojalyk, ykdysady mehanizm barada aýtsa bolar. Mysal üçin, daşary söwdanyň amala aşyrylyş mehanizmi.
Міграція – переміщення населення з метою зміни місця проживання.	Migrasiýa(lat. migration - süýşmek, göçmek) - ilatyň göçmesi, ýurduň içinde-ilatýň içerki migrasiýasy, bir ýurtdan başga ýurda-ilatýň daşarky migrasiýasy: emigrasiýa we immigrasiýa;
Мікросередовище – економічне середовище, пов'язане з фірмою та її обслуговуванням клієнтів, включаючи постачальників, покупців, споживачів послуг та контактні групи, що проявляють інтерес до фірми і здатні впливати на її діяльність.	Mikrogurşaw - kärhana bilen gös-göni baglanşykly ýagdaýlar bolup, olar kärhananyň sarp edijilik gymmatyny eltip bermekligiň ulgamyny emele getirýärler ýa-da öz sarp edijilerine hyzmat etmekligi kärhananyň ukyplylygyna täsir edýärler, bu güýçlere kärhana, dellallar, üpjün edijiler, bäsdeşler maksatly we kontakt auditoriýalar degişli.
Мінімізація витрат – виробництво заданого обсягу продукції з найменшими витратами факторів через їх раціональне поєднання та врахування цін на них.	Harajatlarypeseltmek - kompaniýanyň pesbahalardaharytlary öndürmäge çalyşmagy.
Міністерство – центральний орган управління галуззю господарства країни (галузеві міністерства) або сферою діяльності (функціональні міністерства).	Ministrlik - döwletiň hojalygynyň, pudagynyň merkezi dolandyryş edarasy.
Мобільність капіталу – ступінь, в якій капітал може бути застосований різними способами і, зокрема, в різних країнах.	Kapitalyň hereket edijiligi - belli bir derejä çenli kapitalyň döwletleriň arasyndaky hereket edip bilmek mümkinçiligi.
Моделі світової економіки – для кожної системи характерні свої національні моделі організації господарства, оскільки країни відрізняються своєрідністю історії, рівнем економічного розвитку, соціальними та національними особливостями. Так, для	Dünýä ykdysadyýetiniň modelleri(lat. modulus - ölçeg, nusga) - dürli görnüşli ýurtlarda hereket edýän sosial-ykdysady modeller. Mysal üçin, ösüşin ýapon, amerikan, german modelleri. Olaryň her haýsysynyň özboluşly aýratynlyklary bar.

адміністративно-командної системи характерні: радянська модель, китайська модель та ін. Сучасній ринковій системі також притаманні різні моделі — американська, західноєвропейська, японська.	
Модель – 1) відтворення предмета в зменшених розмірах; 2) натурщик, який служить зразком при живопису або скульптурі; 3) зразок, за яким виготовляють який-небудь виріб.	Model (fr. modele, ital. modello, lat. modulus - ölçeg, nusga) - 1) köpçülikleýin öndürmek üçin haýsy hem bolsa bir önümiň nusgasy; 2) haýsy hem bolsa bir zadyň konstruksiýasynyň nusgasy, markasy, görnüşi; 3) tebigatda we jemgyýetde haýsy hem bolsa bir hadysanyň ýa-da prosesiniň shemasy, görnüşi.
Монополія – це така структура, при якій на ринку відсутня конкуренція, і функціонує одна компанія. Вона виробляє унікальний, не має аналогів продукт і захищена від входження на ринок нових компаній.	Monopoliýa(gr. monos - ýeke, poleo - satýaryn) - önüm öndürmekde, söwda etmekde, belli bir iş bilen meşgul bolmakda bir adama, adamlaryň toparyna ýa-da döwlete degişli bolan aýratyn hukuk.
Моральний знос основних засобів – старіння і знецінення основних засобів через те, що їх техніко-технологічні характеристики все більше відстають від їх підвищеного світового рівня.	Esasy serişdeleriň moral taýdan könelmegi - esasy serişdeleriň moral taýdan könelmesi diýlip olaryň öndüriljekli häsiýetini ýitirmezigine garamazdan, özüniň gymmatynyň bir bölegini ýitirmegine aýdylýar. Moral taýdan könelmäniň iki görnüşi bar: birinjisi, peýdalanylýan şol bir kysymdaky esasy serişdeleriň öndürilişiniň arzanlamagy (bahasynyň peselmegi) netijesinde bolup geçýär.

Н	
Накладна – документ, що використовується при передачі товарно-матеріальних цінностей від однієї особи іншій.	Üst haty - ilkinji, bir gezeklik maddy gymmatlyklary hasaba almak üçin ulanylýan resminama. Hemme edaralarda kärhanalarda ulanylýar we maddy gymmatlaryň girmegine we çykmagyna aklaýjy resminama bolýar.

Науковий потенціал – реальні можливості, якими володіє суспільство для здійснення наукових досліджень та використання їх результатів у соціальній практиці.	Ylmyresurslar(fr. ressources) - ýurtda ýa-da pudaklarda ylmy-tehniki progresiň ýagdaýy we mümkinçiliklerini häsiýetlendirilýän faktorlarynyň jemi. Ol ylmyň maddy-tehniki binýadyny, ylmy kadrlary, açyşlaryň, oýlap tapyşlaryň we tehnikanyň we tehnologiýanyň nusgalarynyň garnagyny, ylmy barlaglary guramagyň we maliýeleşdirmegiň ulgamyny öz içine alýar. Ylmy resurs (ylmy-tehniki kuwwat, ylym) ol ýa-da başga ýurduň ylmy-barlag we tejribi-konstruktorçylyk işini amala aşyrmaga bolan mümkinçilikerini kesgitleýär.
Національний дохід – один з узагальнюючих показників економічного розвитку країни, новостворена в матеріальному виробництві вартість.	Milli girdeýji - diňe içerki ulanşyga we ýygnamaklyga ýaýradylýan arassa içki önüm.
Начислення – оформлення виплати грошової суми.	Hasaplama- salgyt töleýjiniň hasabaty esasynda hasaplanylýp tölenmage degişli bolan möçber.
Незавершене виробництво – продукція (роботи, послуги) часткової готовності, тобто така, що не пройшла всіх операцій обробки (виготовлення), передбачених технологічним процесом. В незавершене виробництво включаються закінчені, але не прийняті замовником роботи і послуги, а також залишки невиконаних замовлень виробництва і залишки напівфабрикатів власного виробництва.	Tamamlanmadyk önümçilik-önümçiligiň aralygyndaky döwürde ýerleşýän önümiň gymmaty ya-da doly tayyar bolmadyk, onumciligin ahli operasiyalaryndan doly gecmedik onum.Tamamlanmadyk onumcilige tamamlanan , yone musderi tarapyndan kabul edilip alynmadyk onumler hem giryar.
Неперервне виробництво – сукупність неперервних технологічних процесів, організованих у вигляді виробничої	Üznüksizönümçilik- önümçiligiň dyngysyz gaýtalanmagyna üznüksiz önümçilik diýilýär. Ol maddy we maddy дәl gymmatlyklaryň,

лінії, ділянки, цеху або підприємства в цілому.	ykdysady gatnaşyklaryň we işçi güýjüniň üznüksiz öndürilmegini aňladýar.
Номинальна заробітна плата – заробітна плата в грошовому вираженні, яка виплачується працівникові за певний період робочого часу без урахування інфляції.	Nominal iş haky - pul bilen tölenýän iş hakyna nominal iş haky diýilýär.
Нормування праці – встановлення об'єктивно необхідних витрат і результатів праці по елементах виробничого процесу.	Zähmeti normalaşdyrmak - bu iş hakyny netijeli guramagyň zerur şerti bolmak bilen, her bir işgäriň zähmetiniň, onuň öndürijiliginiň ölçegi bolup hyzmat edýär. Zähmetiň normalaryna wagt normasy, iş normasy, hyzmat ediş normasy, işgärleriň sanynyň normatiwi we ş.m. girýär. Zähmet normalary her bir işgäriň wagt birliginde ýerine ýetirmeli işleriniň möçberini kesgitleýär. Zähmet normalary ylmy taýdan esaslandyrylan bolmalydyr.
Ноу-хау – сукупність знань, відомостей наукового, технічного, виробничо-технологічного, управлінського, фінансово-економічного, комерційного характеру, а також досвіду їх застосування на практиці, ще не ставших предметом загального достояння, що представляють новинку. Зазвичай ноу-хау передається на комерційній основі, за плату, через укладання ліцензійних договорів між власниками нововведень і тими, хто хоче придбати ліцензію, яка дає право на їх використання з одночасною передачею самого ноу-хау.	Nou-hau- patentleşdirilmedik ylmy-tehniki bilimleriň, tehniki we önümçilik tejribesiniň, önümçilik syrlarynyň, oýlap tapyşlaryň jemi. Belli gir önümçiligi guramak üçin zerur bolan köpdürli maglumatlary aňladýar. Ylmy-tehniki rewolýusiýa şertlerinde nou-hau-yň ähmiýeti has ýokarlandy. Nou-hau lisenzion geleşikleriň, özbaşdak oblastyna ylmy-tehniki bilimleriň täjirçilik esasyndaky halkara alyş-çalşygynyň görnüşleriniň birine öwrüldi.

О

Оренда – надання якогось майна (землі, обладнання, приміщення тощо) у тимчасове користування за певну плату на основі орендного договору.	Emlägi kireýine almak-bermek- raýat hukugynda emlägi belli bir hak töläp wagtlaýyn peýdalanmak hakynda bir tarapyň (kireýine berijiniň) beýleki tarap (kireýine alyjy) bilen baglaşýan şertnamasy.
Орендні відносини – відносини між орендарем і орендодавцем.	Kärende- munuň özi hojalygy alyp barmak üçin gerek bolan emlägi kärendeçi tarapyndan belli bir wagtyň dowamynda tölegli esasda peýdalanmak diýmekdir.
Оподаткування – збір, що стягується центральним урядом або місцевими органами влади з фізичних осіб та корпоративних організацій для фінансування витрат держави, а також як засіб проведення фіскальної/бюджетної політики.	Salgyt salmak - döwletin içinde hereket edýän salgytlary bellemek, olary tutup almak, şeýle hem salgytlaryň göwrümini we möçberini, edara görnüşli we şahsy taraplaryň salgyt tölemeklik tertibini kesgitlemek.
Облігація – вид цінного паперу (боргового зобов'язання), за яким її власнику виплачується щорічний дохід, розмір якого заздалегідь встановлений у вигляді певного відсотка від номінальної вартості облігації.	Obligasiýa- emmitentiň dolanşyga goýberen gymmatly kagzynda şu borçnama tassyklanýar, ýagny onuň eýesine nominal bahasy kesigtli göterimini, bellenen möhlerinde öwezini dolup tölenjekdigi.
Обмін – обмін одного товару або активу на інший.	Alyş-çalyş – isleýän obýektini başga obýektiň ýerine almak.
Оборотність капіталу – показник кількості оборотів капіталу за рік або оборотів, що припадають на кожну вкладену одиницю використаного капіталу.	Kapitalyň aýlanmagy – ulanylýan kapitala kompaniýanyň satylyş koeffisienti, başgaça onuň aktiwleri bergilerinden pes.
Оборотність оборотних засобів – показник, що характеризує швидкість руху оборотних засобів підприємства, компанії, рівний часу, протягом якого ці оборотні засоби здійснюють повний оборот.	Aýlanyşykserişdeleriňaýlanyşygy- belli bir möhletde aýlanyş serişdeleriniň aýlanyşygynyň sanyny görkezýän ykdysady görkeziji.
Оборот – показник сумарних продажів організації за певний період.	Dolanşyk- zähmet önümleriniň puluň kömegi bilen alyş-çalyş edilmegi harydyň pula we puluň haryda

	öwrülmegi.
Оборотні засоби – частина засобів виробництва, що повністю споживається протягом виробничого циклу, зазвичай включають матеріали, сировину, паливо, енергію, напівфабрикати, запчастини, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, що обчислюються в грошовому вираженні.	Aýlanyşyk – hasabyň debeti we krediti boýunça ýazgylaryň, operasiýalaryň jemleri.
Оборотні фонди – частина виробничих фондів, яка повністю споживається протягом одного циклу виробництва, змінює свою натурально-речову форму і повністю переносить свою вартість на виготовлений продукт.	Aýlanyşyk serişdeleri – dolanyşykdaky gaznalary we aýlanyşyk gaznalaryny döredýän kärhanalaryň we edaralaryň serişdeleriň bir bölegi.
Обладнання, прийняте для монтажу – забалансовий рахунок бухгалтерського обліку, призначений для узагальнення інформації про наявність і рух усіх видів обладнання, отриманого підрядною організацією від замовника для монтажу.	Dolanşyk gaznalary- her bir önümçilik ulgamynda tutuşlaýyn ulanylýan we öz gymmatyny täze öndürilen önüme geçirýän önümçilik gaznalarynyň bir bölegi.
Обіг засобів підприємств – засоби підприємства, що функціонують в сфері обігу; складова частина оборотних засобів.	Gurnamak üçin kabul edilen enjamlar – “Gurnamaküçinkabuledilenenjamlar” balansdandaşarkyhasap 003, aktiw.
Об'єкт бухгалтерського обліку – елементи господарських засобів і джерел їх утворення, що мають грошову оцінку і відображаються в рахунках бухгалтерського обліку.	Umuman (abstrakt) zähmet - munuň özi zähmetiň anyk görnüşine garaşsyzlykda işçi güýjüniň sarp edilmesidir. Umuman zähmet harydyň gymmatyny döredýär we onuň ýeke-täk çeşmesidir.
Об'єкт калькуляції – вид або однорідна група придбаних матеріальних цінностей, виготовлених виробів або виконаних робіт, собівартість яких необхідно обчислити.	Buhgalter hasabynyň obýektleri (binýatlary) – hojalyk serişdeleriň olaryň çeşmeleriniň aýratyn elementleri we hojalyk prosesler.

Об'єкт оподаткування – доходи, вартість певних товарів, окремі види діяльності платників податків, операції з цінними паперами, використання природних ресурсів, майно юридичних і фізичних осіб, передача майна, додана вартість продукції, робіт і послуг та інші об'єкти, встановлені законодавчими актами.	Düşýän gymmaty hasaplanýan binýat – özüne düşýän gymmatyny hasaplamaly, satyn alnan maddy gymmatlyklaryň taýýarlanan önümiň ýa-da edilen işleriň görnüşi.
Об'єкт – предмет, річ, явище, на яке спрямована діяльність, те, що піддається певному впливу.	Salgyt salynýan binýat – salgyt salynmaga degişli bolan girdejiniň görnüşi we möçberi, emläk we onuň bahasy, gaýry serişdeler we binýatlar.
Олігополія – ситуація на ринку (структура ринку), коли діє невелика кількість продавців продукції (фірм). Особливість її в тому, що кожна з конкуруючих фірм здатна впливати на ціну продукції, запропонованої іншими фірмами, а отже, і на їх рівень витрат.	Borçlar- raýat hukuk gatnaşyklar, onuň esasy zady, birinji tarap (bergidar) beýleki tarapyň (algydar) haýryna, belli bir hereket etmeklige borçlanýar, ýa-da etmeklikden saklanmaga öz gezeginde algydar bergidarlara öz borçnamalaryny berjaý etmegini talap edip bilýär. Borçnamanyň taraplary bolup, döwlet ýuridiki adamlar we raýatlar bolup bilýär.
Операційні витрати – витрати, пов'язані з укладанням угод та їх виконанням, що включають витрати на пошук і вибір партнерів, оформлення, підписання угод, контроль за їх виконанням.	Oligopoliýa (gr. Oligos – az sanly we poleo – satýaryn) – söwda edýärin diýmekligi aňladýar we kärhanalar esasan meňzeş önümleri öndürýärler. 1. Öndürilýän harytlaryň esasy böleginiň birnäçe kärhanalaryň elinde jemlenmegini aňladýar. 2. Öndürilýän harytlaryň esasy böleginiň birnäçe kärhanalaryň elinde jemlenmegine we bazarda birnäçe kärhanalaryň harytlary satmagyna aýdylýar.
Ордер – наказ, розпорядження в письмовій формі, документ про видачу його пред'явнику товару, вантажу, грошей та право на проведення інших операцій.	Operatiw çykdaýylar- dünýä buhgalter tejribesiniň adalgasy. Sertnamalary baglamak we olaryn yerine yetirilisine gozegcilik etmek bilen baglanysykly cykdayjylar.

Основна продукція – продукція, виробництво якої організовано.	Galyndy(ital. Saldo – hasaplamak, galyndy) – 1) buhgalteriýa hasabynyň hasaplaryň debeti we krediti boýunça ýazgylaryň jeminiň arasyndaky galyndy tapawut; 2) bir döwletiň beýleki bir döwletden hasaplaşygyň ähli görnüşi boýunça pul gelmegi we tölegi babatdaky tapawudy.
Основне виробництво – частина підприємства, де відбувається випуск основної продукції.	Esasy önümler- kärhanada şol önümleri almak üçin gurnalan önümçilik.
Основні виробничі витрати – витрати, які безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт, послуг. До них відносяться витрати на технологічні потреби сировини, матеріалів, пального, електроенергії, заробітної плати тощо.	Esasy önümçilik- kärhanada esasy önüm öndürmek üçin gurnalan önümçilik
Основні засоби (основні фонди) – майно, яке використовується протягом тривалого часу як засіб виробництва.	Esasy önümçilik çykdaýlary- esasy önümi öndürmek bilen gös-göni baglanyşykly çykdaýylar. Önümçilik çykdaýlary özüniň maksady boýunça esasy we dolandyryş hem-de önümçilige hyzmat ediş çykdaýylara bölünýär.
Оцінка – визначення вартості товару, послуги.	Esasy serişdeler (esasy fondlar) – esasy serişdeler bu gulluk möhleti 1 ýyldan az bolmadyk, bahasy bellenen binýatlyk möçberiň 2 essesinde az bolmadyk öz gymmatyny kem-kemden ýitirýän serişdelere aýdylýar. Olar buhgalter hasabynda 01 “Esasy serişdeler” hasapnamasynda hasaba alynýar.
Облік – економічна складова управління економічними процесами та об'єктами, суть якого полягає у фіксації їхнього стану та параметрів, зборі та накопиченні відомостей про економічні об'єкти та процеси, відображенні цих	Hasap - hojalyk işiniň ähli gurşawlary we jemgyýetçilik durmuşy barada hemişelik maglumatlary üpjün edýär. Munuň özi bir zadyň bardygyny, onuň ölçegini hem-de mukdar we hil taraplaryny hasaba almakdyr.

відомостей у облікових документах.	
П	
Пеня – санкція за несвоєчасне виконання фінансових зобов'язань, застосовується при прострочці сплати податків і неналогових платежів, а також при затримці оплати отриманих товарно-матеріальних цінностей, наданих послуг та виконаних робіт.	Balansyň passiwı - hojalyk serişdeleriň emele gelen çeşmelerini pul görkezijileri bilen aňlatmak.
План рахунків бухгалтерського обліку – систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку.	Passiw (lat. passivus - hereketsiz, işsiz, saklanmak, düşündürmek) - buhgalter balansynyň bir tarapynyň atlandyrylyşy. Hojalyk serişdeleriň emele gelen çeşmelerini, düzümini, maksadyny we degişliligini görkezýär.
Платіжний баланс – повний звіт про економічні операції країни з іншими країнами світу за певний період, часто за рік.	Patent - fiksirlenen şertleri, tölegleri öz içine alyp, haýsam bolsa bir işiň görnüşi bilen meşgullanmaga rugsat berýän resminama.
Платоспроможність – здатність юридичної або фізичної особи своєчасно і повністю виконувати свої платіжні зобов'язання перед кредиторами та бюджетами всіх рівнів.	Pensiýa- Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda zähmete ukyply ýaşdan ýokary ýaşdaky adamlara döwlet tarapyndan berilýän sosial kömekler.
Поважна заробітна плата – форма оплати праці найманого працівника, при якій заробіток залежить від кількості фактично відпрацьованого часу з урахуванням кваліфікації працівника та умов праці.	Penýa, puşmany tölegler - pul borçnamalaryň möhletini geçirendigi we wagtly-wagtynda amallary geçirmänligi üçin, pul jerimesi salnyp care görülýän hereket.
Підвищення кваліфікації – оновлення теоретичних і практичних знань і навичок фахівців у зв'язку з підвищенням вимог до рівня кваліфікації та необхідністю освоєння сучасних методів вирішення професійних завдань.	Buhgalter hasabynyň hasaplar meýilnamasy - aýry pudaklarda buhgalter hasabyny ýöretmek üçin döredilýän hasapnamalaryň ulgamy. Olar özüniň ykdysady mazmuny boýunça ýerleşip kärhananyň dolandyryjylaryna hojalyk işine gözegçilik etmek üçin gündelik zerur

	görkezijileri aşyrmaga ýardam berýär.
Підготовка кадрів – система освіти, що надає знання, навички та вміння для виконання роботи в певній сфері діяльності.	Töleg balansy (fr. balance - terezi) - belli bir döwürde (ýyl, kwartal we ş.m.) ýurda daşary döwletlerden gelip gowşan pul tölegleriniň we bu ýurduň daşary döwletlere amala aşyran pul tölegleriniň arasyndaky gatnaşygy aňladýar.
Податок на доходи фізичних осіб – обов'язковий, регулярний платіж, що забирає частину загального доходу платника податку на користь державного бюджету.	Tölege ukyplylyk - kärhananyň maliýe ýagdaýyny kesgitleýän esasy görkezijileriň biri.
Підрядник – спеціалізоване підприємство, яке зобов'язується виконати на свою відповідальність за завданням замовника певну роботу з використанням власних або замовлених матеріалів за певну плату.	Wagt hasaby bilen tölenýän iş haky - iş haky işlenen wagtyň möçberine we işgäriň hünärine baglylykda kesgитlenýär.
Покупка – придбання чогось за гроші.	Hünärini ýokarlandyrmak - hünärli işgärleriň derejesini kämilleşdirmek boýunça okuw
Порядок обчислення – порядок визначення сум податкових платежів за конкретним видом оподаткування.	Işgärleri taýýarlamak - ilaty belli bir hünär boýunça okatmak.
Посередництво – сприяння угоді або контракту між сторонами.	Şahsy taraplardan alynýan girdeji salgydy - şahsy adamlaryň alýan girdejilerinden hökmany tutulýan tutum (zähmet haky).
Поставка – 1) передача товару, продукції від продавця покупцю. 2) угода, за якою постачальник бере на себе зобов'язання в установлені строки передати покупцю продукцію.	Potratçy- buýrujynyň tabşyrygy bilen şertnama boýunça belli bir işi ýerine ýetirmäge borçlanan tarap, käbir ýagdaýlarda aýry raýatlar.
Потенціал – джерела, можливості, засоби, запаси, які можуть бути використані для вирішення певного	Satyn almak- harydyň ähli ätiýaçlygyny satyn almak.

завдання або досягнення визначеної мети; можливості окремої особи, суспільства, держави в певній сфері.	
Право власності – право власника на володіння, користування і розпорядження майном.	Kuwwat (lat. potensial - güýç, kuwwat) – haýsyhem bolsabelli birugurda, mysalüçinbellibir ýurduň, sebitiň, dünýähojalygynyň ykdysady, tebigy-resurs, telekeçilik, ylmykuwwaty.
Право – система соціальних норм і відносин, охоронюваних силою держави.	Isleg ödeýiş gymmaty - harydyň adamyň ol ýa-da başga bir islegini kanagatlandyryp bilmek ukybyna onuň isleg ödeýiş gymmaty diýilýär.
Правопорушення – протиправні дії, скоєні особою, яка досягла встановленого законом віку і є осудною.	Sarp etmek - öndürilen önümleri maksadyna görä ulanmak, sarp etmek.
Правовідносини – вид суспільних відносин, урегульованих нормами права і зумовлених у кінцевому підсумку базисом суспільства.	Paç- ygtyýarly guramalar tarapyndan hyzmatlar edilenligi, resminamalar berilenligi üçin alynýan tölegler.
Пропозиція – кількість товарів і послуг, запропонованих на продаж.	Eýeçilik hukugy- hukugyň her bir ulgamynyň möhüm düzgüni.
Предмет праці – речовина природи, на яку людина впливає в процесі праці.	Hukuk- döwlet tarapyndan tassyklanan hemmeler üçin hökmany bolan durmuş normalarynyň jemi
Підприємець – особа, яка займається власним бізнесом, має свою справу з метою отримання прибутку або іншої вигоди.	Hukuk tertibiniň bozulmagy- jemgyýete zyýan ýetirýän we kanun boýunça temmi berilýän, jemgyýete ýat bolan etmiş.
Підприємницька діяльність – самостійна діяльність, що здійснюється на власний ризик, спрямована на систематичне отримання прибутку від використання майна, продажу товарів, виконання робіт або надання послуг особами, зареєстрованими в цьому статусі відповідно до законодавства.	Hukuk gatnaşyklary- hukuk normalary arkaly düzgünleşdirilýän jemgyýetçilik gatnaşygy.
Підприємництво – ініціативна,	Hödürnama - dilden ýa ýazmaça

самостійна діяльність громадян і їх об'єднань, спрямована на отримання прибутку.	berlen oňat baha, syn; maslahat, görkezme.
Підприємство – самостійний господарюючий суб'єкт, створений відповідно до законодавства про підприємства та підприємницьку діяльність для виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг з метою задоволення суспільних потреб і отримання прибутку.	Zähmet predmeti - buadamzähmetiniňgönükdirilenzatlar ydyr.
Представницькі витрати – витрати підприємства або організації на проведення офіційних прийомів іноземних представників, відвідування ними культурно-видовищних заходів, на буфетне обслуговування, оплату послуг перекладача.	Telekeçi- telekeçilik işi bilen meşgullanýan şahsy tarap.
Презентація – офіційне представлення новоствореного підприємства, фірми, проекту, продукції, товару колу запрошених осіб.	Telekeçilik işi - girdeji gazanmak maksady bilen söwda, hyzmat we beýleki işleri kanuna laýyklykda amala aşyrmaklyk.
Прибутки (доходи) і збитки – різниця між доходами і витратами підприємства за певний період. Збитки – втрати від господарської діяльності, виражені в грошовій формі, перевищення витрат підприємства над доходами, що веде до зменшення матеріальних та грошових ресурсів.	Telekeçilik - munuň özi raýatlaryň peýda almak maksady bilen harytlary öndürmek we ýerleşdirmek, hyzmatlary ýerine ýetirmek boýunça alyp barýan hususy işdir.
Прибуток – різниця між доходами і витратами підприємства за певний період.	Kärhana - munuň özi jemgyýetiň isleglerini kanagatlandyrmak we peýda almak maksady bilen önüm öndürýän, harytlary ýerleşdirýän, işleri we hyzmatlary ýerine ýetirýän ykdysadyýetiň özbaşdak subýektidir.
Прибуток капіталу – визначається повністю вартістю вкладеного капіталу.	Dolandyryş çykdajylary- dolandyryş çykdajylarynyň bir bölegi.

Прибуток підприємства – кількісно дорівнює загальному доходу від реалізованої продукції за мінусом сукупних витрат на виробництво, які включають не тільки матеріально-виробничі витрати, але й витрати на заробітну плату.	Prezentasiýa - harydyň satuwynyň prosesiniň tapgyrlaryň biri bolup, onda söwda agent hödürleýän harydynyň “taryhyny” hem-de alyjylar üçin ol haryt puly nähili tygşytlaýakdygyny görkezýär.
Приватизація – форма перетворення власності, що є процесом передачі (повної або часткової) державної (муніципальної) власності в приватні руки.	Peýda we zyýan- buhgalter hasabynyň hasapnamasy. Onda kärhananyň gazanan peýdasy we çeken zyýany hasaba alynýar.
Природно-ресурсний потенціал – сукупність природних ресурсів території, які можуть бути використані в господарстві з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу.	Peýda - goşmaça gymmatyň görnüşi. Peýda harytlary ýerleşdirmekden alnan girdejiniň we şol harydy ýerleşdirmekdäki harajatlarynyň arasyndaky tapawut hökmünde çykyş edýär.
Приріст капіталу – позитивна різниця між сумою, отриманою від реалізації активу, і вкладеною сумою.	Kapitalyňpeýdasy- esasy serişdeleri ýerleşdirmekde emele gelýän peýda.
Проблема – об'єктивно виникаючий комплекс питань, рішення яких є важливим практичним або теоретичним інтересом.	Kärhananyň peýdasy - peýda ykdysady kategoriýa hökmünde täze gymmatyň öndürilmegi, paýlanmagy we ýerlenmegi bilen baglanşykly önümçilik gatnaşyklaryny aňladýar. Peýda harydy satmakdan düşen puluň jemi bilen onuň özüne düşýän gymmatynyň tapawudyndan durýar. Kärhananyň hojalyk işiniň netijesinde alan peýdasyna jemi peýda ýa-da balans peýda diýilýär.
Прогнозування – система наукових досліджень якісного і кількісного характеру, спрямованих на визначення тенденцій розвитку народного господарства або його частин (галузей, регіонів тощо) і пошук оптимальних шляхів досягнення цілей цього розвитку.	Hususylasdyrmak - raýatlaryň ýa-da olaryň hukuk taraplarynyň döwlet eýeçiligindäki emläkleri öz eýeçiligine almagyna düşünilýär.
Продукт – результат матеріального	Tebigy - resurspotensialy(lat.

або нематеріального виробництва, що має цільове значення і якісні характеристики, через які він може служити предметом споживання.	potensial - güýç, kuwwat, fr. ressoules - serişde, ätiýaçlyk, mümkinçilik) - ýurduň ýa-da dünýäniň energetiki, ýer, suw, tokay, biologiki (ösümlük we haýwanat dünýäsi), mineral, klimat we rekreasion serişdeleri. Tebigy serişdeler ykdysadyýeti ösdürmegiň zerur (ýöne hökmany däl) şerti bolup durýar.
Виробнича потужність – максимально можливий випуск продукції при найбільш повному і раціональному використанні основних виробничих і оборотних фондів, а також фінансових ресурсів.	Kapitalyň artmagy - aktiwiň satyn alynmagy we satylmagynyň arasyndaky bahanyň ýokarlanmagy.
Продуктивність праці – кількість праці, витраченої працівником за певний період часу.	Problema(gr. problema - mesele, ýumuş) - çözülmegini, derňelmegini talap edýän nazary we tejribe meselesi, soragy.
Продуктивні сили – засоби виробництва і люди, які мають певний виробничий досвід, навички праці і приводять ці засоби виробництва в дію.	Çaklama - geljekde birnäçe şertler berjaý edilende alyjynyň bolup biljek özüni alyp barşynyň esasynda geljekki islege baha bermeginiň usulyýeti.
Пеня – санкція за несвоєчасне виконання фінансових зобов'язань, застосовується при прострочці сплати податків і неналогових платежів, а також при затримці оплати отриманих товарно-матеріальних цінностей, наданих послуг та виконаних робіт.	Öndürijilik kuwwatlylygy - senagat kärhanasynyň iň ýokary derejede önüm öndürmeklige bolan ukyby.
План рахунків бухгалтерського обліку – систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку.	Zähmet öndürijiligi - bu iş wagtynyň birliginde öndürilýän önümiň ýa-da ýerine ýetirilen işiň mukdary bilen kesgitlenýär. Zähmetöndürijiliginiňýokarlanmagyh arydyňgymmatynyňpeselmeginealypb arýar.
Платіжний баланс – повний звіт про економічні операції країни з іншими країнами світу за певний	Öndüriji güýçler - önümçilik serişdeleri we olary özüniň zähmeti bilen herekete getirýän adamlar

період, часто за рік.	jemgyýetiň öndüriji güýçlerini emele getirýär.
Платоспроможність – здатність юридичної або фізичної особи своєчасно і повністю виконувати свої платіжні зобов'язання перед кредиторами та бюджетами всіх рівнів.	Önümçilik sarp ediş - önümçilikde önüm öndürmek üçin serişdeleri sarp etmek.
Поважна заробітна плата – форма оплати праці найманого працівника, при якій заробіток залежить від кількості фактично відпрацьованого часу з урахуванням кваліфікації працівника та умов праці.	Önümçilik gatnaşyklary - munuň özi maddy gymmatlyklary öndürmek, paýlamak, alyş-çalyş we sarp etmek boýunça adamlaryň arasynda emele gelýän ykdysady gatnaşyklardyr.
Підвищення кваліфікації – оновлення теоретичних і практичних знань і навичок фахівців у зв'язку з підвищенням вимог до рівня кваліфікації та необхідністю освоєння сучасних методів вирішення професійних завдань.	Önümçilik serişdeleri - zähmet serişdeleri bilen zähmet predmetleriniň jemine önümçilik serişdeleri diýilýär.
Підготовка кадрів – система освіти, що надає знання, навички та вміння для виконання роботи в певній сфері діяльності.	Ýönekeý zähmet - bu ýörite taýýarlygy bolmadyk işgäriň zähmetidir.
Податок на доходи фізичних осіб – обов'язковий, регулярний платіж, що забирає частину загального доходу платника податку на користь державного бюджету.	Teswirnama - geçirilen barlagyň netijesi barada ýazmaca doldurylýan ýörite resminama.
Підрядник – спеціалізоване підприємство, яке зобов'язується виконати на свою відповідальність за завданням замовника певну роботу з використанням власних або замовлених матеріалів за певну плату.	Hünäre ugrukdyrmak - ýaşlaryň arasynda hünär saýlamak boýunça düşündiriş işlerini geçirmek
Покупка – придбання чогось за гроші.	Göterim (lat. pro centum - ýüze) - ssuda, karz göterimi-karzyna berlen puldan peýdalananlygy üçin karz berijiniň karz alyjydan alýan tölegi.
Порядок обчислення – порядок визначення сум податкових	Zähmet prosesi - bu ozaly bilen adamlaryň we tebigatyň arasyndaky

платежів за конкретним видом оподаткування.	özara baglanyşygy aňladýar. Adamlar tebigatyň zatlaryna täsir etmek bilen öz isleglerini kanagatlandyrmak üçin zerur önümleri öndürýärler.
Посередництво – сприяння угоді або контракту між сторонами.	Gaýrypulserişdeleri- ýoldakypullar, pulresminamalary we beýlekipulserişdeleri.
Паперові гроші – грошові знаки, надруковані на спеціальному папері, яким держава надає роль і силу офіційних грошей.	Kagyz pullar- dolanyşykda hakyky pullary çalyşýan gymmat belgileri, mejbur edilen kurs bilen üleşdirilen, häzirki wagtda metala çalyşylanok.
Поділ праці – історично сформований процес відокремлення, видозміни, закріплення окремих видів трудової діяльності, який проходить в суспільних формах диференціації і здійснення різноманітних видів трудової діяльності.	Zähmet bölünişigi – bu öndürijileriň belli bir anyk önümleri öndürmeklige ýoriteleşmegidir. Mysal üçin, öndürijileriň käbiri pagta öndürýär, beýlekisi pagta öndürmek üçin maşyn çykarýar, üçünjisi bolsa, pagtany gaýtadan işläp bejerip, süýüm taýýarlaýar.

Р	
Робочий час – час, витрачений на виконання роботи, або час активного перебування на роботі, присвячений виконанню прямих службових обов'язків.	Iş wagty – kanunçylykda bellenen tertipde işgäriň kesgitlen işiniň dowamlylygy.
Розпорядження – письмове або усне службове повідомлення, передане на виконання від старших командирів підлеглим.	Talapnama (buýruknama)- bank edarasyna salgydy tutup almak, salgydyň tölenmeli pul möçberiniň bellenen möhletinde salgyt töleýji (salgyt ýumuşçysy) tarapyndan tölenmedik ýagdaýynda salgyt gullugy tarapyndan berilýän tabşyryk.
Розподіл – поділ виробленого економічного продукту, доходу, прибутку на окремі частини, що мають адресне призначення, призначені для передачі в окремі фонди або окремим особам.	Paýlamak – jemgyýetçilik önümçiligiň bir döwri (önümçilik bilen sarp etmegiň arasyndaky döwür).
Розстрочка – форма оплати товару або послуги, при якій покупець	Tölegleri möhletlere bölüp tölemek- tölegleri tölemegiň bellenen

виплачує продавцю вартість покупки через деякий час після укладення угоди.	möhletinden has giç möhlete geçirilip böleklere bölüp tölemek görnüşi.
Розрахунок готівкою – оплата товарів та послуг готівковими коштами відразу після продажу, передачі або надання продавцем документів на отримання цих товарів покупцю.	Nagt hasaplaşyk – fond biržasynda satyn alnan gymmatly kagyzlar bolup, olar şol gün tölenilmeli.
Розрахунковий рахунок – рахунок, що відкривається банками юридичним особам – підприємствам та організаціям. Призначений для зберігання грошових коштів і здійснення розрахунків.	Hasaplaşyk hasaby – kärhananyň gündelik ulanyan pul serişdeleri hasaba almak üçin niýetlenen hasapnama.
Розрахунки з постачальниками та підрядниками – рахунок бухгалтерського обліку, призначений для узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками за отримані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи та спожиті послуги, включаючи надання електроенергії, газу, пари, води тощо.	Haryt iberijiler we potratçylar bilen hasaplaşyklar- haryt iberijiler we potratçylar bilen hasaplaşyklar
Розширене відтворення – частина прибавленої вартості, що авансована у вигляді нового капіталу на розширення діяльності капіталістичного підприємства або економіки.	Giňeldilen önümçilik – önümçiligi ähli taraplaýyn giňeltmek.
Реальна заробітна плата – заробітна плата в реальному вираженні, тобто кількість товарів і послуг, яку можна купити в даний момент за суму грошей, що складає заробітну плату.	Real (hakyky) iş haky - bu işgäriň iş haky diýip alýan puluna satyn alyp biljek harytlarynyň we hyzmatlarynyň mukdarydyr.
Резерв – запас чогось на випадок необхідності.	Mümkinçilik- bar bolan, emma belli bir sebäplere görä ulanylman galan mümkinçilikler.
Реквізити – обов'язкові дані, встановлені законами або	Görkezijileri - (lat. Requisitum – talap edilýän, zerur) – resminamany

підзаконними актами, що повинні бути в документі для визнання його дійсним.	hakyky diýip hasap etmek üçin talap edilýän görkezijiler.
Реклама – засіб поширення інформації та переконання людей.	Reklama, mahabatlandyрма – harytlary, hyzmatlary, ideýalary şahsy däl görkezmegiň we herekede grtirmegiň islendik tölegli görnüşi, ony belli bir howandar sargyt edýär we meýilleşdirýär.
Рентабельність – показник ефективності економічної діяльності, що характеризує рівень віддачі витрат та ступінь використання засобів компанією, фірмою, організацією.	Düşewüntlilik – üznüksiz önümçilik prosesinde önümçiligiň ähli şertleriniň, hojalyk işiniň hemme taraplarynyň täsirini özünde jemleýän, şol sebäpli-de kärhananyň işiniň netijesiniň ölçegi hökmünde çykyş edýän, onuň maksadyny aňladýan wajyp ykdysady adalgadyr.
Реструктуризація – укладення угоди між кредиторами, в результаті якої короткостроковий борг замінюється на борг з більш пізнім терміном погашення.	Restrukturizasiýa laşdyrmak- özara ylalaşyk esasynda bergileriň gaýtarylmaly möhletiniň yza süýşürilmegi. Ylalaşyk gaýtadan resmileşdirilýär.
Ресурс – це фактори, що використовуються для виробництва економічних благ.	Resurs(fr. Resources – kömekçi serişde) – serişdeler, gorlar, mümkinçilikler, haýsy hem bolsa bir zadyň çeşmesi. Resurslaryň görnüşleri: ykdysady, maddy, maliýe, tebigy we ş.m.
Реформа – перетворення, що вводить законодавчим шляхом.	Reforma(fr. Reforme, lat. Reformare – özgertmek)–Kanuny tarapyndan yola goyulan özgertme, üýtgeşme, üýtgedip gurmak.
Роздрібна торгівля – торгівля товарами та надання послуг покупцям для особистого, сімейного, домашнього використання, не пов'язаного з підприємницькою діяльністю.	Bölek satuw söwdasy - soňky sarp edijilere şahsy täjirçilik däl ulanylyş üçin harytlaryň satuwy bilen baglanyşykly islendik iş.
Роялті – компенсація, регулярно виплачувана за використання патенту, авторського права, власності іншої особи у вигляді певного відсотка від обсягу доходів,	Roýalti – harytlardan, oýlap tapmalardan, patentlerden, nou haulardan, kitaplary çap etmekden peýdalanmaklyk üçin rugsatnama üçin tölenilýän töleg.

обсягу продажу продукції, її собівартості, валового прибутку або визначається в розрахунку на одиницю продукції, що отримується в процесі цього використання.	
Ринок – місце або установа, де зустрічаються покупці та продавці товарів або активів.	Bazar – harytlary satmak we satyn almak boýunça emele gelýän ykdysady gatnaşyklaryň jemine bazar diýilýär. Bazar ykdysady kategoriýa hökmünde haryt we pul dolanyşygy gatnaşyklaryny aňladýar. Bazar gatnaşyklarynyň taraplary bolup harytlaryň we puluň eýeleri çykyş edýär.
Річна бухгалтерська звітність – система показників, що характеризує стан господарських засобів, їхні джерела, а також підсумки роботи підприємства (організації чи установи) за рік.	- Ýyllyk buhgalter hasabaty bu hasabat kärhana ýylyň dowamy boýunça häsiýetnama berýär. Bu hasabatyň maglumatlary esasynda kärhanada ykdysady analizi, içerki ätiýaçlyklary ýüze çykarmak we kärhananyň gelejekde ösmegine çäreleri işlemeklige itergi berýär.

С	
Співвідношення залученого та власного капіталу – характеризує залежність компанії від позикового капіталу. Збільшення цього показника є ознакою посилення залежності підприємства від кредиторів та зниження його фінансової стійкості.	Çekilen kapitalyň we öz kapitalynyň arasyndaky gatnaşyk - bu koeffisient bolup, ol kompaniýanyň ähli söwda aktiwlerine gatnaşygy boýunça bergileriniň seljerme görkezijisi ýa-da olaryň öwezini doluş bahasy.
Сальдо – різниця між грошовими надходженнями та витратами компанії, підприємства за певний проміжок часу; різниця між вартістю експорту та імпорту країни (сальдо торгового балансу), між платежами за кордон та надходженнями коштів з-за кордону (сальдо платіжного балансу країни).	Saldo, galyndy (ital. saldo - hasaplamak, galyndy) - 1) buhgalteriýa hasabynyň hasaplaryň debeti we krediti boýunça ýazgylaryň jeminiň arasyndaky galyndy tapawut; 2) bir döwletin beýleki bir döwletden hasaplaşygyň ähli görnüşi boýunça pul gelmegi we tölegi babatdaky tapawudy.
Собівартість продукції – вартісна	Önümiň özüne düşýän gymmaty -

ціна використаних у процесі виробництва продукції (робіт, послуг) природних ресурсів, сировини, матеріалів, палива, енергії, основних фондів, трудових ресурсів, а також інших витрат на її виробництво та реалізацію.	önümi öndürmeklige we ýerleşdirmäge kärhananyň çykaran önümçilik harajatlarynyň pul bilen aňladylmagyna önümiň özüne düşýän gymmaty diýilýär.
Сегмент ринку – частина ринку, що характеризується однорідною за своїм економічним поведінням групою покупців.	Bazaryň segmenti - marketingiň höweslendiriji stimullaryň belli bir tapgyryna meňzeş reaksiýa edýän sarp edijileriň topary.
Співпраця – процес спільної діяльності, наприклад, у інтелектуальній сфері, двох і більше осіб або організацій для досягнення спільних цілей, при якому відбувається обмін знаннями, навчання та досягнення згоди.	Hyzmatdaşlyk - bilelikde iş alyp barmak üçin iki adamyň ýa-da guramanyň arasyndaky ylalaşyk.
Соціологія – наука про суспільство, системи, що його складають, закономірності його функціонування та розвитку, соціальні інститути, відносини та громади.	Sosiologiýa- jemgyýetçilik gatnaşyklaryny öwrenýän ylym.
Спеціаліст – працівник, виконання обов'язків якого передбачає наявність початкової, середньої або вищої професійної (спеціальної) освіти.	Hünärmen - belli bir ugurdan kär derejesi bolan işgäre aýdylýar.
Спосіб виробництва – єдність певної ступені розвитку виробничих сил та обумовлених нею типів виробничих відносин.	Önümçilik usuly - öndüriji güýçler bilen önümçilik gatnaşyklarynyň dialektiki bitewiligine we özara täsirliiligine önümçilik usuly diýilýär.
Споживча вартість – здатність товару задовольняти потреби покупця, корисність речі.	Hasaplamagyň tertibi- salgytlary hasaplamaklygyň bellenilen usullary.
Стаж – строк служби, тривалість діяльності в якій-небудь сфері.	Iş döwri - resmi ýagdaýda zähmet işlerinde işlän döwri.
Стандарт – норма, зразок.	Standart - raýat hukugyna görä, çykarylýan önümiň hiliniň standartlara laýyk gelmelidir.

Статистика – галузь знань, яка розглядає загальні питання збору, вимірювання та аналізу масових статистичних (кількісних чи якісних) даних; вивчення кількісного боку масових суспільних явищ у числовій формі.	Statistika(<i>lat. status - ýagdaý</i>) – 1) jemgyýetçilik önümçiliginiň we jemgyýetiň ösüşiniň, olaryň gatnaşygynyň we üýtgemeleriniň mukdar görkezijilerini öwrenýän we gaýtadan işleýän ylym; 2) köpçülikleýin hadysalaryň mukdar hasabaty; 3) demografiki statistika-ilatýň statistikasy; 4) matematiki statistika.
Стимулювання збуту – вид маркетингових комунікацій, що позначає комплекс заходів з просування продажів по всьому маршруту руху товару — від виробника через канали збуту до споживача — з метою прискорення збуту товарів.	Satuwy höweslendirmek - dürli harytlary we hyzmatlary satyn almaklyga ýardam berýän gysga wagtlaýyn gyzyklandyryjy çäreler.
Страхова сума – визначена договором страхування або встановлена законом грошова сума, в межах якої страховик при настанні страхового випадку зобов'язується виплатити страхове відшкодування за договором майнового страхування або яку він зобов'язується виплатити за договором особистого страхування.	Ätiýaçlandyryş möçberi - bu ätiýaçlandyryş guramasynyň töwekgelçilik boýunça önüni alan jogapkärçiliginiň jemidir.
Структура капіталу – це співвідношення між різними джерелами капіталу (власним і позиковим капіталом), що використовуються для фінансування його діяльності.	Kapitalyň düzümi - kompaniýanyň kapitalyny emele getirýän elementler: paýnamalar, karz paýnamalary, bergiler we ş.m.
Структура – (від лат. <i>structūra</i> — «будова») — внутрішнє пристрій чогось.	Düzüm, gurluş(<i>lat. structura - gurluş</i>) - haýsy hem bolsa düzüm bölekleriniň özara ýerleşiş i we arabaglanyşygy. Mysal üçin, jemgyýetiň sosial gurluşy ýa-da düzümi: ykdysadyýetiň düzümi ýa-da gurluşy.
Субсидії – виплати споживачам, надані за рахунок державного або місцевого бюджету, а також виплати спеціальних фондів для юридичних	Subsidiýalar - býujet ulgamynyň beýleki derejesindäki býujete maksatlaýyn çykdaýylary paý boýunça maliýeleşdirmek şertlerinde

та фізичних осіб, місцевих органів влади, інших держав.	berilýän býujet serişdelerdir.
Суб'єкт – діюча особа в економіці (як фізична, так і юридична), яка може приймати економічні рішення, самостійно розробляти господарські плани та діяти згідно з ними.	Subýekt (<i>lat. subjectum</i>) - 1) daşary dünýä (obýekti) akyl ýetirýän we özüniň praktiki işinde oňa täsir edýän adam; 2) haýsy hem bolsa belli bir häsiýetleri özünde jemleýän adam; şahsyýet; hukuk subýekti-hukuk we borçnamalary görerijiler; hukugyň subýekti bolup fiziki tarap ýa-da ýuridiki tarap çykyş edýär.
Сировина – предмет праці, що зазнав впливу людини і призначений для подальшої обробки. Наприклад, видобуті корисні копалини, природні ресурси або виготовлені з них матеріали, зручні для отримання або кінцевого корисного продукту (блага), або проміжного продукту (півфабрикату) у технологічному процесі виробничого циклу.	Çig mal - zähmet predmetleriniň adam zähmetiniň täsirine eýýäm bir gezek düşen, ýagny öňki zähmetiň önümüne çig mal diýilyýär. Mysal üçin, cörek zawodynda peýdalanylýan un, gurluşykda sement, dokma fabriginde ýüplük çig mal hasaplanylýar.

T

Тариф – система ставок оплати за різноманітні виробничі та невиробничі послуги, що надаються компаніями, організаціями, підприємствами та установами. До тарифів також відносяться системи ставок оплати праці.	Tarif - hyzmatlar üçin pul görnüşine alynýan möçberler ulgamy.
Тарифна ставка – це розмір грошової виплати у складі заробітної плати, який виплачується працівникові за виконання норми праці певної складності за встановлений час без урахування компенсаційних, стимулюючих і соціальних виплат.	Tarif ölçegi - zähmet hakyny kesgitlemekde ulanylýar we belli bir önüm birligini öndürmek ýa-da işi ýerine ýetirmek üçin hak tölemekligiň kesgitlenen nyrhyny aňladýar.
Тарифна система – сукупність норм і нормативів, що забезпечують диференціацію оплати праці,	Tarif ulgamy - buişhakyny guramagyň esasy şerti bolup, onuň kömegi bilen iş hakynyň möçberi

виходячи з відмінностей у складності виконуваних робіт, умов праці, інтенсивності та характеру праці.	kesgitlenýär, işiň häsiýetine, hiline we şertlerine, önümçilik pudaklaryna we ş.m. baglylykda zähmete hak tölemeklik kesgitlenýär.
Текучість – властивість тіл пластично або в'язко деформуватися під дією напруг, характеризується величиною, оберненою до в'язкості.	Akyjylyk - suwuk ýagdaýyndaky maddanyň bölejikleriniň, ýylylyk hereketiniň netijesinde özleriniň ornuny yzygiderli üýtgetmekligi.
Текучість кадрів – у управлінні персоналом норма, яка показує, як часто працівник набуває і втрачає роботу.	Kadrlaryň geldi-geçerligi - işçi güýjini gaýtadan paýlamagyň görnüşi bolup, işgärleriň iş ýerlerinde guramaçylyksyz, düzgünleşdirilmeýän hereketine aýdylýar.
Тендер – спеціальний вагон, що приєднується до паровоза і призначений для перевезення запасу палива для локомотива та води. Для потужних паровозів, які споживають багато вугілля, в тендері розміщують також механічний вуглеподавач.	Tender - kärhana öz harajatlaryny ýa-da haryda bolan islegiň ululygyny hasaba alyp nyryhy bellemän, bäsdeşleriň belläp biljek nyryhlardan ugur alyp, nyryh hödürleýär.
Теорія – навчання, система ідей або принципів. Є сукупністю узагальнених положень, що утворюють науку або її розділ.	Teoriýa-nazary (gr. <i>theoriya</i> - <i>synlamak, gözegçilik etmek, barlag</i>) - 1) tebigatyň we jemgyýetiň ösüşiniň obýektiw kanunalaýyklaryny şöhlelendirýän tejribäniň, jemgyýetçilik praktikasynyň jemlenmekligi; 2) haýsy hem bolsa bir ylmy ýa-da onuň bölümini emele getirýän umumylaşdyrylan düzgünleriniň jemi.
Типологія, форма – 1) метод наукового пізнання, основою якого є розчленування систем об'єктів і їх групування за допомогою узагальненої, ідеалізованої моделі або типу.	Tipologiýa, görnüş (gr. <i>typos</i> – <i>nusga + logiýa</i>) - haýsy hem bolsa belli bir alamatlar boýunça predmetleriň we hadysalaryň klassifikasiýasy.
Товарно-матеріальні активи – придбані цінні папери, які брокер або дилер тримає для перепродажу.	Haryt – material gymmatlyklary - haryt – material gymmatlyklara harytlar, materiallar, arzan we tiz

	könelýän zatlar we ş.m. degişli.
Товарний асортимент – набір товарів, що пропонується підприємством-виробником на ринку.	Haryt assortimenti - harytlaryň topary bolup, olar funksionirlemegiň, satuwynyň, nyrh diapazonynyň we ş.m.ýörelgeleriň meňzeşligi, özara baglansygy.
Товари тривалого користування – товари, вироби, які споживачі використовують протягом кількох місяців або років, наприклад, телевізор, холодильник, автомобіль.	Uzak döwrüň dowamynda ulanylýan harytlar - bir ýyldan köp möhletde ulanylýan harytlar we hyzmatlar.
Товари, що відвантажені – це товари, що відпущені зі складу фірми за договорами, які передбачають, що право власності на товари переходить до покупця після виконання якої-небудь умови (наприклад, після оплати товару), і ця умова не виконана: • за посередницькими договорами (договором комісії, доручення або агентським договором), якщо посередник їх не продав; • за товарообмінними договорами, якщо зустрічна поставка покупцем не здійснена; • при передачі їх перевізнику для доставки покупцю.	Ýüklenen harytlar - “Ýüklenen harytlar, ýerine ýetirilen işler we hyzmatlar” buhgalter hasabynyň bir hasapnamasy bolup, harytlara eýeçilik, olary ulanmak we peýdalanmak hukugynyň, şeýle hem tötänleýin heläk bolmak töwekgelçiligiň, bellenilen tertipden tapawutly şertlerde (meselem, önüm eksport edilende) kärhanadan alyja (buýruja) geçýän pursaty boýunça ýüklenen önümleriň (harytlaryň) barlygy we hereketi baradaky maglumatlary umumylaşdyrmak üçin niýetlenen.
Товари – будь-яка річ, що бере участь у вільному обміні на інші речі, продукт праці, здатний задовольнити людську потребу і спеціально виготовлений для обміну. Предмети, виготовлені для особистого споживання, в економічному сенсі товарами не є.	Harytlar - harytlar buhgalter hasabynyň bir hasapnamasy bolup, balansa gatnaşygy we gurluşy boýunça ol aktiwdir. Debetde harytlaryň galyndysy we girdeji edilişi, kreditde çykdaýy edilişi görkezilýär.
Торговельна націнка – різниця між роздрібною та оптовою ціною товарів, необхідна для покриття витрат і отримання середнього прибутку підприємствами торгівлі.	Söwda goşundysy - buhgalter hasabynyň bir hasapnamasy bolup, satuw bahasy boýunça hasaby ýöredilýän harytlara goýulýan söwda goşundysy (baha gaýdumy, baha goşundysy) barada maglumatlary umumylaşdyrmak üçin niýetlenen.

Транзит – перевезення вантажів без перевантажень на проміжних станціях.	Tranzit - araky punktlarda harytlary ýükläp-düşürmezden ugradylýan ýerden niýetlenýän ýere ýükleri daşamak.
Транснаціональна корпорація – компанія (корпорація), яка володіє виробничими підрозділами в кількох країнах. Згідно з іншими джерелами, транснаціональна компанія визначається так: компанія, міжнародний бізнес якої є суттєвим. Також компанія, на закордонні активи якої припадає близько 25-30 % їх загального обсягу і яка має філії в двох і більше країнах.	Transmilli korporasiýa (TMK) (lat. <i>trans</i> - <i>içinden, üstünden</i>; orta lat. <i>corporation</i> - <i>birleşme, bileleşik</i>) - baş kompaniýadan we daşary ýurt filiallardan ybarat bolan hojalyk birleşmesi. Transmilli korporasiýalar ylmy-tehniki rewolýusiýanyň ösüşiniň häzirki döwürdäki has giňden ýaýran görnüşidir. Olar agdyklaýyn bir milletli paýdarlyk kapitally we tutuş korporasiýanyň işine gözegçilik häsiýetli, ýöne iş häsiýeti boýunça halkara häsiýetli iri kompaniýalardyr.
Трансферт – соціальні виплати. Фінансова допомога бюджету вищого рівня нижчому (міжбюджетний трансферт). Наприклад, фінансова допомога федерального бюджету регіональному бюджету або регіонального – місцевому.	Transfert -gymmatly kagyzlara eýelik etmek hukugyny birine bermek.
Трейд-марк – позначення (словесне, зображувальне, комбіноване чи інше), яке служить для індивідуалізації товарів юридичних осіб або індивідуальних підприємців. Законом визнається виключне право на товарний знак, підтверджене свідоцтвом на товарний знак.	Treýd mark - haryt nyşany, kärhananyň nyşany.Kanun esasynda haryt nysanynyn eyesi ony ulanmaga, satmaga we haryt nysanynyn basgalar tarapyndan ulanylmagyna gadagan etmage hukugy bar.
Трудовий колектив – це група трудящих людей, об'єднаних спільною роботою, інтересами та цілями.	Zähmet hukugy - işçileriň we gullukçylaryň zähmet gatnaşyklaryny düzgünleşdirýän hukuk pudagy.
Трудовий потенціал – наявні на даний момент і передбачувані в майбутньому трудові можливості, що характеризуються кількістю	Zähmet potensialy - jemgyýetiň zähmet ukyplylygynyň hil häsiýetnamasy.

працездатного населення, його професійно-освітнім рівнем, іншими якісними характеристиками.	
Трудові ресурси – частина населення країни, що здатна здійснювати суспільно корисну діяльність, враховуючи фізичний розвиток, здобуту освіту, професійно-кваліфікаційний рівень.	Zähmet resurslary - Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda zähmete ukyply ýaşdaky zähmete ukyply ilat.
Трудомісткість – витрати праці, робочого часу на виробництво одиниці продукції. Трудомісткість обернено пропорційна продуктивності праці, виробітку продукції на одного працівника.	Zähmet talap edijiligi - belli bir önüm birligini öndürmek ýa-da işi ýerine ýetirmek üçin sarp edilen wagt.

У

Уніфікація – приведення до єдиного стандарту, форми або системи.	Unifikasiýa - bir nusga, tertibe getirmek.
Упаковка – предмети, матеріали та пристрої, що використовуються для забезпечення збереження товарів та сировини під час їх переміщення і зберігання.	Gap –haryt Haryda we cig-mala zeper yetmezligi üçin ýumşak ýa-da gaty gabynyň işläp taýýarlanylşy we öndürilişi.
Угода – домовленість двох або кількох економічних суб'єктів, громадян та юридичних осіб у вигляді усної або письмової угоди щодо проведення деяких дій, пов'язаних з купівлею-продажем, передачею майна, грошей, цінних паперів, наданням позик, спільним виробництвом, виконанням бізнес-операцій чи іншими формами економічної, торгової взаємодії.	Geleşik - alyş-çalşyň görnüşi bolup, iki tarapyň arasynda amala aşyrylýar, onuň hökmany şertleri bolup, sarp ediljek gymmatly azyndan iki sany harydyň barlygy bolmaly, belli bir wagty we alyş - çalyş ýeri görkezmeli.

Ф

Факторинг – це комплекс послуг для виробників та постачальників, які ведуть торгіву діяльність на умовах відстрочки платежу.	Faktoring - bank tarapyndan bergileri üzdürmeklik ygtyýaryny satyn almak ýa-da başgaça aýdanynda üpjün edijiniň satyn alyja bolan pul
---	--

	talapnamalaryny muzdly bankyň satyn almaklygy.
Фізичний знос основних засобів – матеріальний знос основних засобів виробництва, пов'язаний із втратою ними в процесі виробництва первинних фізичних властивостей, якостей, розмірів, працездатності в результаті фізичного, хімічного та іншого впливу.	Esasy serişdeleriň fiziki taýdan könelmegi - esasy serişdeleriň özleriniň isleg ödeýiş gymmatyny (öndürijilikli häsiýetini) kem-kemden ýitirmegine düşünilýär. Könelmäniň bu görnüşiniň iki tarapyny tapawutlandyrmak bolar. Birinjisi, esasy serişdeleriň öndürijilikli ulanylmagynyň netijesinde, Ikinjisi bolsa, olaryň köp wagtyň dowamynda peýdalanylman, hereketsiz durmagy bilen tebigy ýagdaýlaryň täsiri astynda bolup geçýär. Olaryň önümçilikde ulanylman, hereketsiz durmagy kärhana, bütin halk hojalygyna ykdysady taýdan zyýan ýetirýär.
Фізична особа – людина, суб'єкт права (носій прав і обов'язків). Фізична особа може мати різні правові статуси, інколи кілька одночасно, такі як особа без громадянства, громадянин, іноземець, біженець, підприємець, індивідуальний підприємець, засновник юридичної особи.	Fiziki şahs - Türkmenistanyň raýatlaryna, daşary ýurtlaryň raýatlaryna, şonuň ýaly-da raýatlygy bolmadyk şahslara düşünilýär.
Фізична особа – громадянин, людина, яка бере участь в економічній діяльності, виступаючи як повноправний суб'єкт цієї діяльності.	Fiziki tarap - raýat hukugyna görä, hukuk gatnaşyklaryna gatnaşýan adam (raýat).
Фінансування – 1. Забезпечення грошовими коштами, фінансовими ресурсами. 2. Виділення грошових коштів, фінансових ресурсів на щось.	Maliýeleşdirmek - döwlet kärhanalaryň, telekeçileriň raýatlaryň hojalygynyň, şol sanda dürli ykdysady maksatnamalaryň hem-de ykdysady işleriniň görnüşlerini zerur bolan maliýe resurslary bilen üpjün etmeklikdir.
Фінансова політика – сукупність цілеспрямованих дій із використання фінансових відносин (фінансів).	Maliýe syýasaty - döwletiň ykdysady syýasatynyň düzüm bölegi, ol döwletiň maliýe resurslarynyň

Фінансова політика передбачає встановлення цілей і засобів для їх досягнення. Це також сукупність державних заходів з використання фінансових відносин для виконання державою своїх функцій.	ulanylmagyna, girdejleriň we çykdaýlaryň gözegçiligine, döwlet býujetiniň emele gelmegi we ýerine ýetirilmegine, salgyt gözegçiligine, pul aýlanşygyny dolandyrmakda hem-de milli walýutanyň kursunyň üýtgemekligine täsir etmek çäreleriniň jemi.
Фінансова система – форма організації грошових відносин між усіма суб'єктами відтворювального процесу по розподілу та перерозподілу сукупного суспільного продукту.	Maliýe ulgamy - bu takyk görnüşinde tertipleşdirilen maliýe gatnaşyklarynyň jemidir.
Фінансова стратегія – принципи залучення та використання фінансових ресурсів (на відміну від фінансового плану).	Maliýe strategiýasy - geljege niýetlenen ykdysady hem-de durmuş strategiýasy amala aşyrylanda kesgitlenilen iri möçberli meseleleriň çözülmegini göz öňünde tutýan maliýe syýasatynyň geçirilmeginiň uzak möhletli ugrudyr.
Фінансові показники – основні фінансові показники діяльності підприємства зазвичай включають наступні: виручка від реалізації, прибуток та сальдо грошових потоків підприємства.	Maliýe görkezijileri - kärhananyň maliýe işiniň görkezijileri: pul gaznalarynyň we toplamalarynyň emele gelmegi we ulanylmagy bilen baglanyşykly görkezijilerdir.
Фінансові результати – підсумки господарської діяльності підприємства чи його підрозділів, приріст (або зменшення) вартості власного капіталу.	Maliýe netijeleri - kärhanalaryň we olaryň bölümçeleriniň hojalyk işleriniň netijeleri maliýe görkezijileriniň üsti bilen görkezilýär (peýda-zyýan), hususy maýanyň gymmadynyň üýtgemekligi debitor we kreditor bergidarlyk.
Фінансовий менеджмент – тема грошових відносин, що стосується формування, використання та регулювання ресурсів організації. Фінансовий менеджмент орієнтований на управління рухом фінансових ресурсів і фінансових відносин, що виникають між	Maliýe menejmenti - öňde goýulan meýilnamalar, taslamalar esasyndaky pul serişdeleriniň akymyny we olaryň sarp edilmegini üpjün edýän maliýe amallaryň dolandyrylyşy.

господарюючими суб'єктами у процесі руху фінансових ресурсів.	
Фінансові ресурси – це сукупність усіх грошових коштів, які знаходяться у розпорядженні держави, підприємств, організацій для формування необхідних активів з метою здійснення всіх видів діяльності як за рахунок доходів, заощаджень і капіталу, так і за рахунок різних видів надходжень. Важливою складовою частиною фінансових ресурсів є банківські ресурси.	Maliýe resurslary - bu döwletiň, kärhanalaryň ähli pul serişdeleriniň görnüşlerini maliýe aktiwleriniň öz içine alýar. Maliýe resurslary girdeji we çykdaýy arabaglanşygynyň netijesi, pul serişdeleriniň paýlanylyşy, toplanýşy we ulanylyşy hökmünde çykyş edýär.
Фонд – некомерційна організація, яка розпоряджається капіталом, створеним для благодійних, соціальних або інших суспільно корисних цілей.	Gazna - haýsydyr bir maksat üçin niýetlenen pul ýa-da maddy serişdeler; haýsydyr bir zadyň esasy baýlyklaryny ätiýaçlyklaryny düzýän serişdeleriň jemi.
Фонд матеріального заохочення – фонд, який може створюватися для матеріального заохочення (преміювання) працівників компанії за рахунок прибутку.	Maddy taýdan höweslendiriş fondy - kärhanalarda we guramalarda işgärleri maddy taýdan höweslendirmek üçin döredilýän ýörite gazna.
Фондові біржі – організатор торгівлі на ринку цінних паперів, що відповідає вимогам, встановленим Законом про ринок цінних паперів.	Fond biržalary (<i>fr. fond - esas</i>) - gymmat bahaly kagyzlaryň alnyp-satylyýan bazary. Fond biržalarynda gymmat bahaly kagyzlaryň iki esasy görnüşi aýlanýar: 1) hususy kompaniýalaryň paýnamalary; 2) hökümetler, ýerli häkimiýet edaralary we hususy kompaniýalar tarapyndan göýberilýän obligasiýalar.
Фонди – некомерційна організація, що розпоряджається капіталом, створеним для благодійних, соціальних або інших суспільно корисних цілей.	Gazna hasaplary - gaznalary hasaba almak üçin niýetlenen hasaplar.
Форми бухгалтерського обліку – сукупність різних облікових реєстрів з установленим порядком і способом запису в них. Найбільш поширеними є: меморіально-ордерна, журнально-	Buhgalter hasabynyň görnüşleri - buhgalter hasabynyň 3 görnüşi bar: memorial-order, žurnal-order we awtomatlaşdyrylan görnüşi.

ордерна та автоматизована форми обліку на підприємствах і в організаціях.	
Форми заробітної плати – грошова компенсація (в іншому вигляді компенсації практично невідомі), яку працівник отримує в обмін на свою працю:	Iş hakynyň görnüşleri – iş hakynyň iki sany esasy görnüşi: wagt hasaby bilen tölemek we potratçylyk görnüşleri bar: 1. Wagt hasaby bilen tölenýän iş haky işlenen wagtyň möçberine we işgäriň hünärine baglylykda kesgitlenilýär. 2. Potratçylyk bilen hak tölenen mahalynda bolsa, işgäriň gazanjy öndürilen önümiň mukdary bilen kesgitlenilýär.
1. погодинна	Bäsleşigiň görnüşleri - bazargatnaşyklarynyňösenýurtlarynabäsleşigiňşuaşakdakyesasýgörnüşlerim ahsusdyr: 1. Ýekebara haryt öndürijileriň arasyndaky bäsleşik. 2. Iri haryt öndürijileriň arasyndaky bäsleşik (döwlet kärhanalarynyň, paýdarlar jemgyýetleriniň arasyndaky). 3. Monopoliýalaryň arasyndaky bäsleşik. 4. Ýokarda görkezilen toparlaryň ählisiniň arasyndaky bäsleşik. 5. Dürli ýurtlaryň telekeçileriniň arasyndaky bäsleşik.
2. відрядна, які в свою чергу поділяються на погодинно-преміальну та відрядно-преміальну системи.	Üznüksiz önümçiligiň görnüşleri - üznüksiz önümçiligiň ýönekeý we giňeldilen görnüşleri bardyr. Önümçiligiň şol bir möçberde gaýtalanyň durmagyna ýönekeý üznüksiz önümçilik diýilýär. Giňeldilen üznüksiz önümçilikde bolsa, öndürilýän önümiň möçberi ozalkylara garanyňda artýar. Şonda önümçiligiň şertleri hem üýtgeşýär, olaryň hili gowylanýar.

Форми конкуренції:	Statistiki görnüşler - hojalyklardan ilkinji statistiki maglumatlary ýygnamak üçin ulanylýan hasabat görnüşleri.
1. Функціональна конкуренція – виникає тому, що будь-яку потребу можна задовольнити різними способами. Всі товари, які забезпечують таке задоволення, є функціональними конкурентами.	Ykdysady ösüşň görnüşleri - ykdysady ösüş ekstensiw ýa-da intensiw görnüşde bolup biler. Önümçiligiň ösüşi onuň şertleriniň mukdar taýdan artmagy esasynda amala aşyrylsa, oňa ekstensiw ykdysady ösüş diýilýär. Şonda ol şertleriň tehniki (hil) derejesi öňkiligine galýar. Eger-de öndürilýän önümleriň möçberiniň artdyrylmagy önümçilik şertleriniň mukdar taýdan däl-de, olaryň hil taýdan kämilleşmeginiň netijesinde gazanylýan bolsa, onda bu ykdysady ösüşň intensiw görnüşi bolýar. Intensiw ösüş önümçilik şertleriniň peýdalanylyşyny gowlandyrmagyň hasabyna hem bolup biler.
2. Видова (особистісна) конкуренція – товари, призначені для однієї й тієї ж мети, але різняться важливими параметрами (легкові 5-місні автомобілі одного класу з різною потужністю двигунів).	Fors mažor – öňüni alyp bolmajak,onde goyulan meýilnamalar esasynda dal-de basgaca hereket etmage mejbur edyan yagday.güýç.
3. Предметна конкуренція – результат того, що фірми випускають по суті ідентичні товари, які відрізняються лише якістю виготовлення або навіть однакові за якістю. Така конкуренція іноді називається міжфірмовою.	Françaýzing - öndürijiniň, lomaý söwdagäriň ýa-da hyzmatlary hödürleýän guramanyň bir tarapyndan, we garaşsyz täjirçi bilen, boşga tarapdan arasyndaky şertnama ylalaşygy.
Форми безперервного виробництва – сукупність безперервних технологічних процесів, організованих у вигляді	Françaýzing guramasy - şertnamalaýyn wertikal marketing ulgamy bolup, onuň gatnaşyjylary önümçilik ýaýradys ulgamyna

виробничої лінії, ділянки, цеху або підприємства в цілому; диктується характером технології (металургія, енергетика, хімічна промисловість і т.д.). Існують: одиничне (проектне), серійне, масове.	birnäçe bölegi birleşdirýärler.
Форми статистичні – форми статистичного спостереження, за допомогою яких статистичні органи в певні терміни отримують від підприємств, установ та організацій необхідні дані у вигляді встановлених законним порядком звітних документів, що підписуються відповідальними особами за їх надання і достовірність зібраних відомостей.	Franşiza - ätiýaçlandyrylýanyň çekýän zeelleriniň ätiýaçlandyrmanyň şertlerine laýyklykda ätiýaçlandyryjy tarapyndan öweziniň dolunmagyna degişli belli bir bölegi. Franşiza ätiýaçlandyrylan emlägiň bahasyndan belli bir % ýa-da belli bir pul möçberi görnüşinde bellenilip bilner.

X

Хронометраж – метод вивчення витрат часу за допомогою фіксації та вимірювання тривалості виконуваних дій.	Hronometraž - iş wagtynyň sarp edilişini öwrenmegiň usuly. Ol önüm birligini öndürmek ýa-da hyzmaty ýerine ýetirmek üçin sarp edilen wagty öwremekde we zähmet kadalaryny kesgitlemekde ulanylýar.
--	---

Ц

Ціна – фундаментальна економічна категорія. Величина співвідношень при добровільному обміні товарами називається вартістю.	Nyrh, baha - harydy almak üçin alyjylaryň töleýän pulunyň jemi.
Ціна – кількість грошей, за яку продавець готовий передати одиницю товару. По суті, ціна є коефіцієнтом обміну конкретного товару на гроші.	Baha - harydyň pul bilen aňladylan gymmatyna onuň bahasy diýilýär. Gymmaty pul bilen ölçemek üçin puluň nagt bolmagy hökman dälär. Biržada walýuta gymmat bahaly kagyzlara goýulan kurs.
Цінні папери – документ, що засвідчує, з дотриманням встановленої форми та обов'язкових	Gymmat bahaly kagyzlar - gymmat bahaly kagyzlar, aksiýalar, obligasiýalar, zaýomlar we ş.m.

реквізитів, майнові права, здійснення або передача яких можливі тільки при його пред'явленні.	
Центральний банк – орган, що відіграє роль головного координуючого та регулюючого органу всієї кредитної системи країни, виступає органом економічного управління. Юридична особа, головний банк першого рівня, головний емісійний, грошово-кредитний інститут, наділений особливими повноваженнями, зокрема правом емісії грошових знаків і регулювання діяльності банків.	Merkezi bank - ýurduň merkezi banky hökümetiň hasaplaryny alyp barýar, goýumlary kabul edýär we täjirçilik banklaryna karzlary berýär, banknotlaryň (karz biletleriniň) çykarylyşyna gözegçilik edýär, döwlet bergisine jogap berýär, pul üpjünçiligine gözegçilik edýär, döwlet ätiýaçlyklaryny saklaýar we beýleki döwletleriň merkezi banklary bilen geleşikleri baglaşýar.

Ч

Чистий прибуток – частина балансового прибутку підприємства, яка залишається в його розпорядженні після сплати податків, зборів, відрахувань та інших обов'язкових платежів до бюджету.	Sap peýda - bu kärhananyň öz balans peýdasyndan kanun boýunça onuň belli bir bölegini döwletiň ygtyýaryna geçirenden soň galýan bölegidir.
Час обігу – тривалість перебування капіталу або коштів підприємства у сфері обігу, від моменту надходження готової продукції на склад і до закупівлі нових засобів виробництва після реалізації цієї продукції.	Dolanyşyk wagty kärhananyň serişdeleriniň dolanyşykda hereket edýän döwrüni öz içine alýar. Ol önümçilige zerur bolan serişeleri satyn almak üçin we önümleri satmak üçin gerek bolan wagtdan durýar. Şeýle hem dolanyşyk wagtyna satyn alynýan we satylýan önümleriň peýdalanylýan ýerine ulag bilen çekmäge gerek bolan döwrüň girýändigini belläp geçmelidiris.
Час виробництва – тривалість перебування капіталу у сфері виробництва, включаючи час знаходження засобів виробництва у виробничих запасах, у процесі праці, перерви в праці, вплив природних або штучних процесів на предмет праці.	Önümçilik wagty -kärhananyň serişdeleriniň önümçilikde bolýan döwri önümçilik wagtydyr. Ol wagt serişdeleriň önümçilige girenden tä taýýar önümiň çykarylmagyna çenli döwri öz içine alýar.

Ю

Юридична особа – створена та зареєстрована у встановленому законом порядку організація, яка має у власності, господарському віданні або оперативному управлінні відокремлене майно і відповідає за своїми зобов'язаннями цим майном, може від свого імені набувати і здійснювати майнові та особисті немайнові права.	Ýuridik şahs - eýeçiliginde aýrybaşga emlägi bolan we öz borçnamalary boýunça bu emläk bilen jogap berýän, öz adyndan emläk we emläkleýin дәл şahsy hukuklary edinip hem-de amala aşyryp bilýän, borçlaryny çekip bilýän, kazyýetde hak isleýji we jogap beriji bolup bilýän gurama.
--	---

Я

Ярмарок – щорічно повторюваний розпродаж товарів, іноді з обмеженнями на певний сезон, товар або тематику.	Ýarmarka - esasan lomaý söwda we görkezilen nusgalar boýunça harytlary satyn almak üçin söwda we senagat guramalaryň wagtal-wagtal geçirilýän gurultaýy.
---	---

ЕКОНОМІЧНИЙ СЛОВНИК
(українсько-туркменський)
для здобувачів II-III курсів
всіх спеціальностей та форм навчання

Укладачі: Літвінов Олександр Сергійович

Літвінова Вікторія Олександрівна

Дегтярьова Ольга Олександрівна

Орленко Ольга Михайлівна

Підписано до друку _____ Зам. _____
Формат паперу 60 X 84 1/16 Обсяг _____ авт. арк.
Тираж _____ прим. ОНЕУ, м. Одеса 82, вул. Преображенська, 8